

Forventningsundersøkelsen 2.kvartal 2003

Svekket optimisme blant næringslivsledere

Flere av næringslivslederne, som deltar i Norsk Gallups Forventningsundersøkelse for Norges Bank, oppgir at lønnsomheten i bedriften det siste året er blitt svekket det siste året, og færre forventer at lønnsomheten i bedriften skal bli bedre de neste 12 måneder, sammenlignet med for 3. måneder siden. Samtidig justerer partene i arbeidslivet ned sine forventninger til årets lønnsoppgjør.

Om undersøkelsen:

Norsk Gallup har fått i oppdrag av Norges Bank å gjennomføre kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs og renteutviklingen blant eksperter i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere (for bedrifter med 20 ansatte eller flere) og husholdningene. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Undersøkelsen er hittil gjennomført fem ganger. Økonomene innenfor akademia, finansnæringen og partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner blir intervjuet via e-post hvert kvartal, til forskjell fra næringslivslederne og husholdningene som blir intervjuet via telefon samme antall ganger i samme periode. Den første undersøkelsen ble gjennomført i februar 2002. Undersøkelsen for inneværende kvartal er gjennomført i tidsrommet 7. mai til 13. mai 2003, altså etter Norges Bank vedtok å redusere foliorenten og D-lånsrenten med 0,5 prosentpoeng onsdag den 30. april 2003.

Forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på våre nettsider under området Bank og finans / økonomiske prognoser. På grunn av enkelte vesentlige endringer de første kvartalene vil det på noen av spørsmålene ikke være oppgitte tallverdier for tidligere kvartal.

A. Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene

Forventninger om lavere prisstigning på sikt lavere lønnsvekst for inneværende år

Forventningene til prisstigningen om 2 år faller med 0,2 prosentpoeng, fra 2,4 prosent i 1. kvartal til 2,2 prosent i 2. kvartal. Det er spesielt økonomene i finansnæringen som reduserer sine estimat med 0,3 prosentpoeng, fra 2,4 prosent i 1. kvartal til 2,1 prosent i 2. kvartal.

Tror på lavere lønnsvekst for inneværende år

Økonomene justerer ned sine forventninger til årslønnsveksten for inneværende år med 0,2 prosentpoeng, fra 4,5 prosent i 1. kvartal til 4,3 prosent i 2. kvartal. Nedjusteringen er størst blant økonomene i finansnæringen som reduserer sitt estimat med 0,3 prosentpoeng.

Færre tror på svekket kronkurs

Andelen økonomer i utvalget som tror på at kronen målt ved konkurransekursindeksen vil svekkes på ett års sikt har falt fra 72,5 prosent i 1. kvartal til 59,5 prosent i 2. kvartal. Andelen som ikke forventer en endring i kronkursen om 12 måneder har samtidig økt fra 20,0 prosent i 1. kvartal til 35,1 prosent i 2. kvartal. I 2. kvartal er gjennomsnittlig forventet svekkelse av kronen om 12 måneder, målt ved konkurransekursindeksen, 2,0 prosent.

B. Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Forventninger om lavere lønnsvekst for inneværende år

Forventet årslønnsvekst for inneværende år samlet sett i utvalget er nedjustert vesentlig med 0,4 prosentpoeng, fra 4,7 prosent i 1. kvartal til 4,3 prosent i 2. kvartal. Det er først og fremst arbeidstakerorganisasjonene som har redusert sine estimat, fra 4,9 prosent i 1. kvartal til 4,2 prosent i 2. kvartal.

C. Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Forventninger om lavere prisstigning på sikt

Forventningene til prisstigningen om 2 år faller markant med 0,5 prosentpoeng, fra 3,5 prosentpoeng 1. kvartal til 3,0 prosent i 2. kvartal. Med dette forventer næringslivslederne 0,5 prosentpoeng lavere prisvekst på kort sikt (1 år), enn prisveksten på litt lengre sikt (2 år).

Stadig flere tror at renta vil forbli uendret

Det er en signifikant økning i andelen næringslivsledere som forventer at innskudds- og lånerentene i Norge vil forbli uendret de neste 12 måneder. I 2. kvartal tror 23,0 prosent på at rentene vil forbli uendret de neste 12 måneder. Det er en økning på 10,7 prosentpoeng fra 1. kvartal. Samtidig registrerer vi også en signifikant reduksjon i andelen som tror at rentene vil falle, ned 10,4 prosentpoeng, fra 80,8 prosent i 1. kvartal til 70,4 prosent i 2. kvartal.

Svekket optimisme blant næringslivslederne

Lønnsomhetsindeksen for siste 12 måneder i 2. kvartal indikerer et klart fall i næringslivsledernes syn på den økonomiske situasjonen. Oppfatningen har gått fra å være moderat optimistisk til å bli noe pessimistisk, ned hele 16,2 indekspoeng, fra 11,8 poeng i 1. kvartal til -4,4 poeng i 2. kvartal.

Lønnsomhetsindeksen for neste 12 måneder indikerer at færre bedrifter venter en økning i lønnsomheten i 2. kvartal enn i 1. kvartal. Vi registrerer et fall på 7 indekspoeng i næringslivsledernes positive forventninger til lønnsomheten neste år, fra 31,2 prosent i 1. kvartal ned til 24,2 prosent i 2. kvartal.

D. Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Forventning om stabil prisvekst neste 12 måneder blant husholdningene

Et klart flertall på 44,9 prosent av husholdningene forventer i 2. kvartal at prisene på varer og tjenester i Norge skal vokse med samme takt de neste 12 månedene som i dag. Sammenlignet med 1. kvartal representerer dette en signifikant økning på 5,4 prosentpoeng. Vi ser også en signifikant nedgang på 2,7 prosentpoeng i andelen som forventer at prisene vil vokse raskere enn i dag, ned fra 10,4 prosent i 1. kvartal til 7,7 prosent i 2. kvartal.

Husholdningenes forventninger til lønnsvekst neste 12 måneder justeres ned

Den gjennomsnittelige forventede lønnsøkning neste 12 måneder blant husholdningene fortsetter å falle noe, og har fra 1. kvartal til 2. kvartal falt med 0,3 prosentpoeng, fra 5,0 prosent til 4,7 prosent.

Indeks (tabeller og grafer):

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
- 7a. Forventet utvikling i kronekursen om 12 mnd.
- 7b. Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 mnd.

Partene i arbeidslivet

8. Forventet prisstigning om 12 måneder
9. Forventet prisstigning om 2 år
10. Forventet prisstigning om 5 år
11. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
12. Forventet årslønnsvekst for neste år
13. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

14. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
15. Forventet generell prisstigning om 2 år
- 16a Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd
- 16b Beveggrunner til endring av innkjøpspris
- 17a Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd
- 17b Beveggrunner til endring av utsalgspriser
- 18 Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i år
- 19 Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
- 20 Forventet endring på innskudds- og lånerenter i Norge neste 12 mnd
- 21 Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd
- 22 Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd
- 23 Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden
- 24 Antatt antall ansatte om 12 mnd

Husholdningene

- 25a. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd
- 25b. Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent
- 26a. Forventet prisendring neste 12 mnd
- 26b. Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent
- 27 Forventet prisvekst om 2-3 år
- 28a Forventet lønnsutvikling om 1 år
- 28b. Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent
29. Forventet renteutvikling neste 12 mnd

Ansvarlige for undersøkelsen er Bank & Finansavdelingen i Norsk Gallup Institutt ved:

Erling Berrum (prosjektleder)
Telefon: 23291760
Telefaks: 23291601
E-post: erling.berrum@gallup.no

Bente Pettersen (avdelingsleder)
Telefon: 23291761
Telefaks: 23291601
E-post: bente.pettersen@gallup.no

Spørsmålsliste

Til økonomieksperter og partene i arbeidslivet:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?
4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2003?
5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2004?
6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- 7a) Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?
- 7b) Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket eller svekket i spørsmål 7a)

Spørsmål 1-7b går til økonomieksperter i finansnæringen og academia og spørsmål 1-6 går til partene i arbeidslivet.

Til næringslivslederne:

1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?
2. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?
- 3a. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
- 3b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i bedriftens innkjøpspriser vil øke mer/mindre enn i foregående periode? (Hvis svart øker mer eller mindre i spørsmål 3a)
- 4a. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?
- 4b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i disse prisene vil øke mer/mindre enn i foregående periode? (Hvis svart øker mer eller mindre i spørsmål)
5. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2003?
6. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2004?
7. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter i Norge vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?
8. Hvor mye betyr renten for bedriftens investeringsbeslutninger, på en skala fra 1 til 10, der 1 er svært lite og 10 er svært mye?
9. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?
10. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 mnd.?
11. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?
12. Tror du bedriften om 12 mnd. Vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

Til husholdningene:

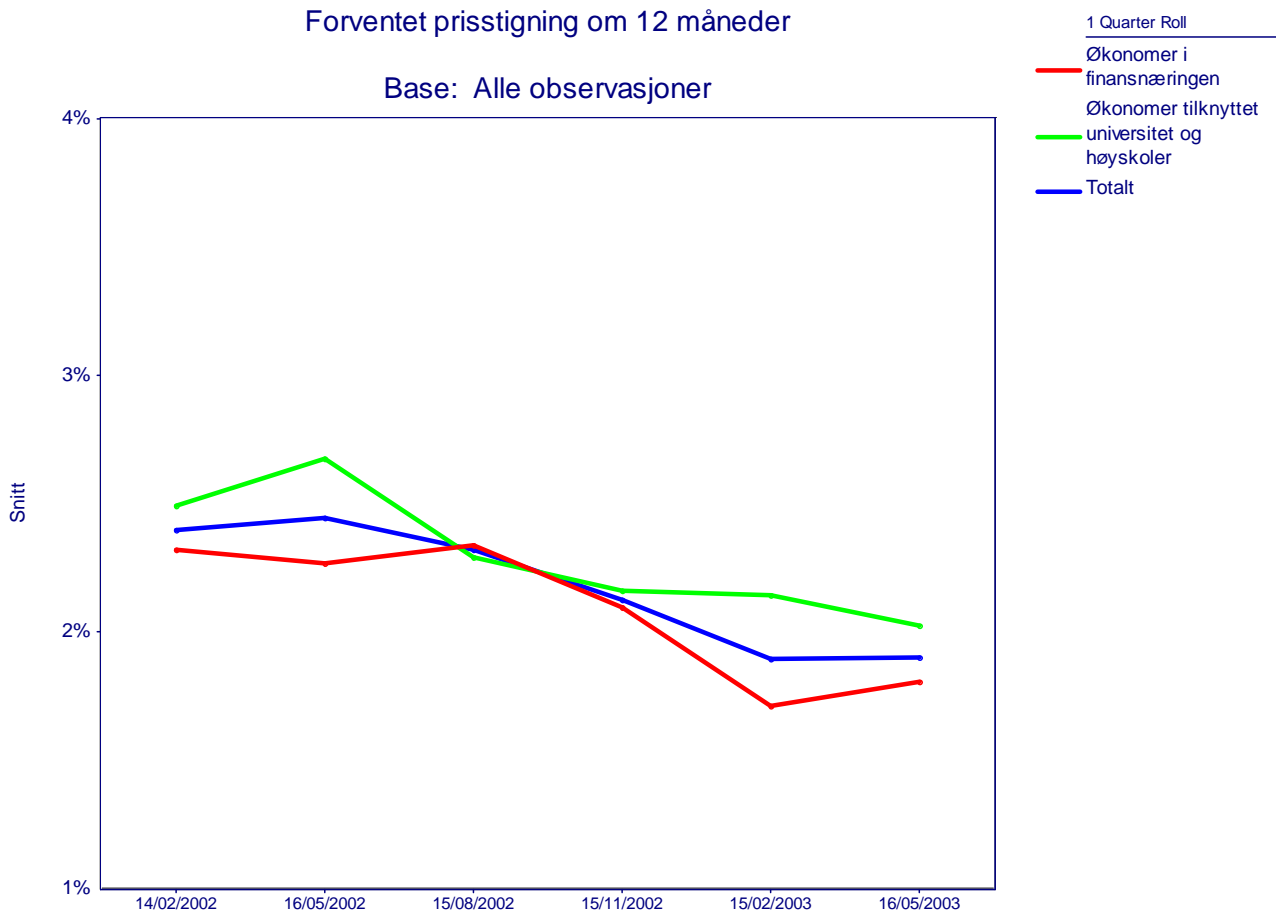
- 1a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?
- 1b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?
- 2a. Tror du i løpet av de neste 12 månedene at prisene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn

i dag?

- 2b. Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?
3. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?
- 4a. Tror du at lønnen eller pensjonen din om ett år vil ha økt mer, mindre eller omtrent like mye som den har gjort de siste 12 månedene?
- 4b. Omtrent hvor mye tilsvarer den forventede økningen i prosent?
5. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Økonomiekspertene:

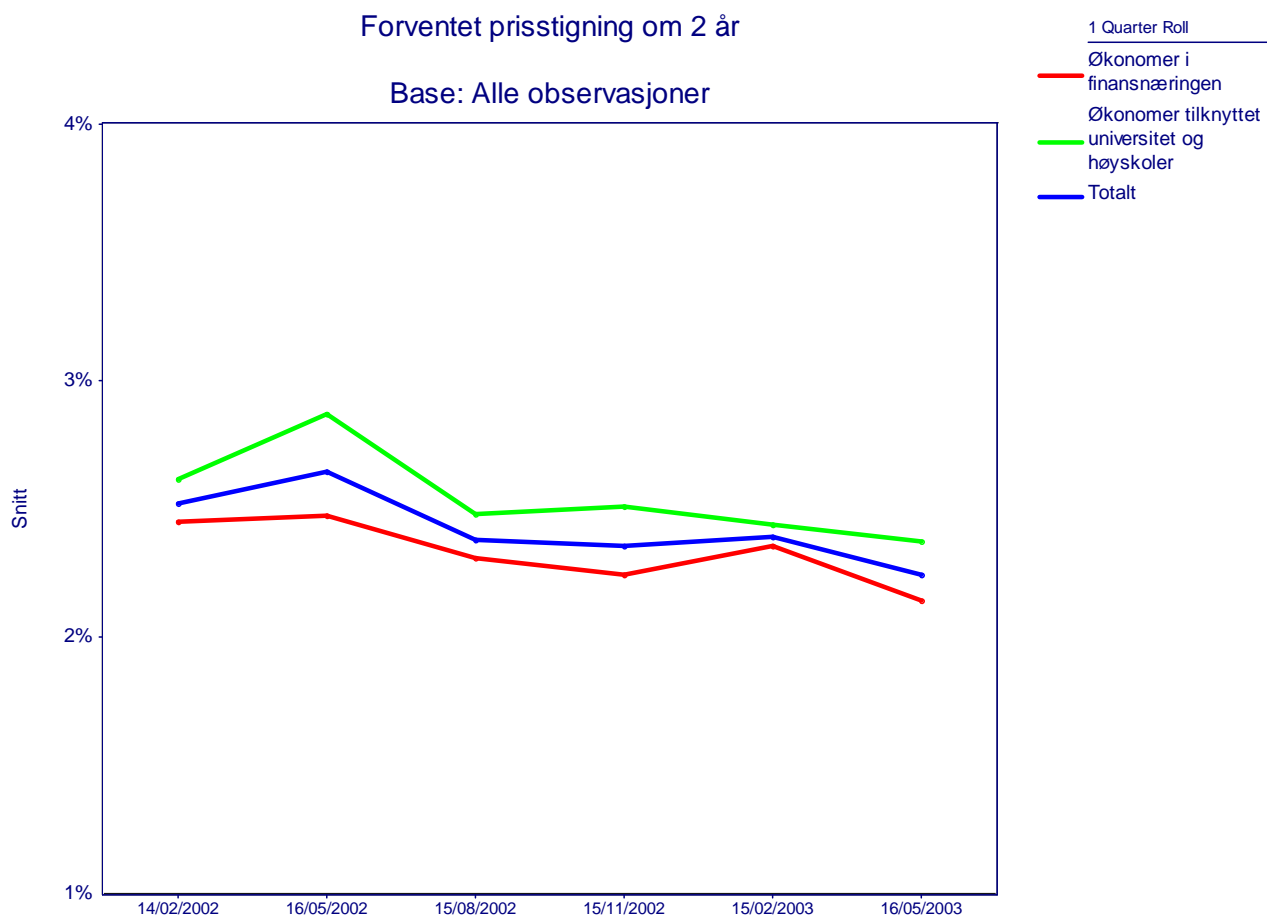
1. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 12 måneder		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	1.7	1.8
	Laveste verdi	-1.0	0.5
	Høyeste verdi	2.5	3.0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	2.1	2.0
	Laveste verdi	0.5	0.9
	Høyeste verdi	2.8	2.5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	1.9	1.9
	Utvalg	41	37

Ingen vesentlige endringer. Ekspertenes samlede forventninger til prisstigningen om 12 måneder i 2. kvartal holder seg på 1.9 prosent.

2. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

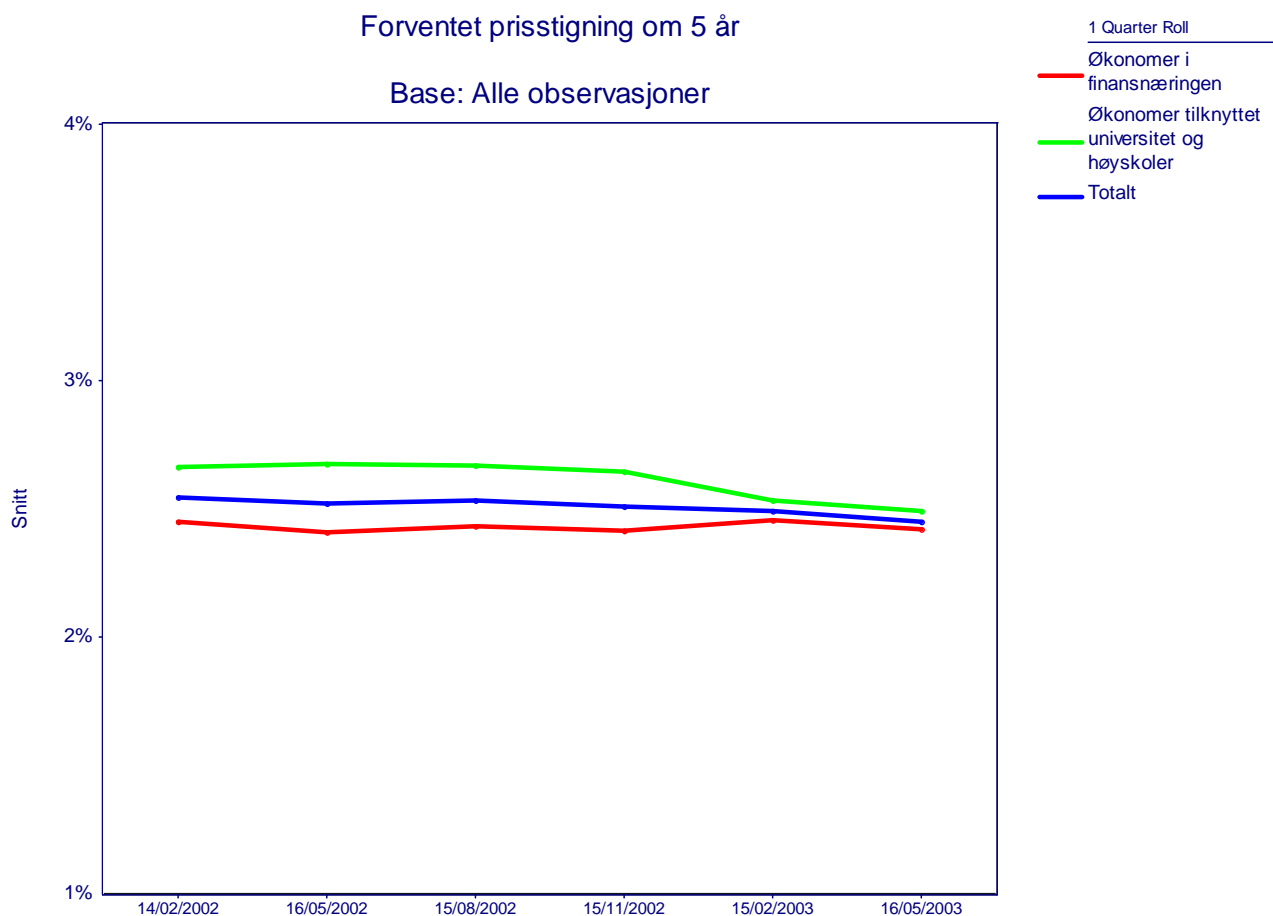

Forventet prisstigning om 2 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	2.4	2.1
	Laveste verdi	1.5	1.5
	Høyeste verdi	3.0	2.6
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	2.4	2.4
	Laveste verdi	2.0	1.9
	Høyeste verdi	2.7	2.5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2.4	2.2
	Utvalg	40	37

Forventningene til prisstigningen om 2 år faller med 0,2 prosentpoeng, fra 2,4 prosent i 1. kvartal til 2,2 prosent i 2. kvartal. Det er spesielt økonomene i finansnæringen som reduserer sine estimat, ned 0,3 prosentpoeng, fra 2,4 prosent i 1. kvartal til 2,1 prosent i 2. kvartal. Det er kun mindre forskjeller i estimatene til økonomene tilknyttet universitet og høyskoler.

De årlige inflasjonsforventningene om 2 år ligger nå 0,3 prosentpoeng over forventet prisvekst neste 12 måneder. Avstanden er redusert med 0,2 prosentpoeng siden forrige kvartal.

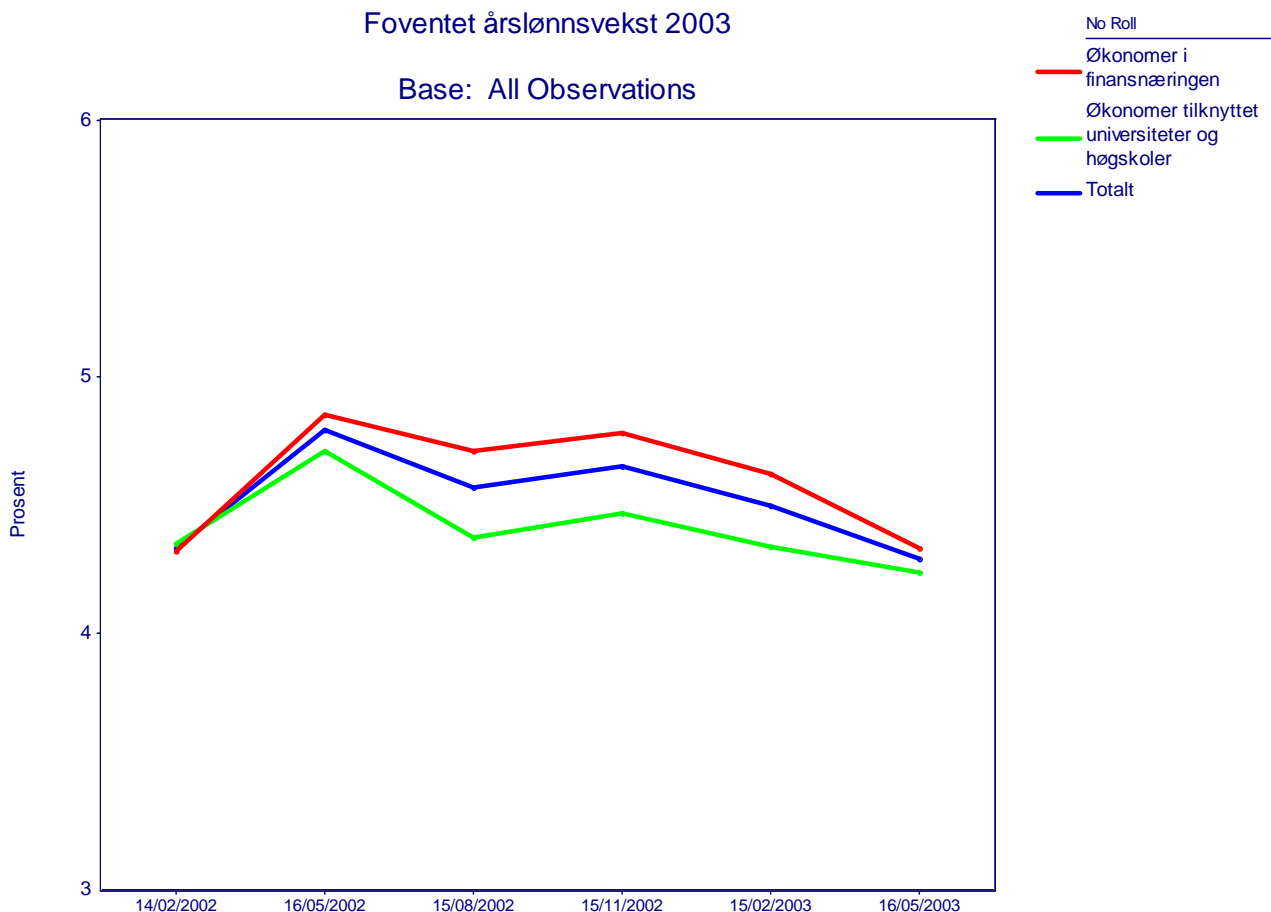
3. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 5 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	2.5	2.4
	Laveste verdi	2.0	2.0
	Høyeste verdi	2.7	3.0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	2.5	2.5
	Laveste verdi	2.2	1.8
	Høyeste verdi	3.0	3.0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2.5	2.5
	Utvalg	40	37

Forventningene til prisstigningen om 5 år (de langsiktige forventningene) ligger stabilt omkring 2,5 prosent som i de foregående kvartalene.

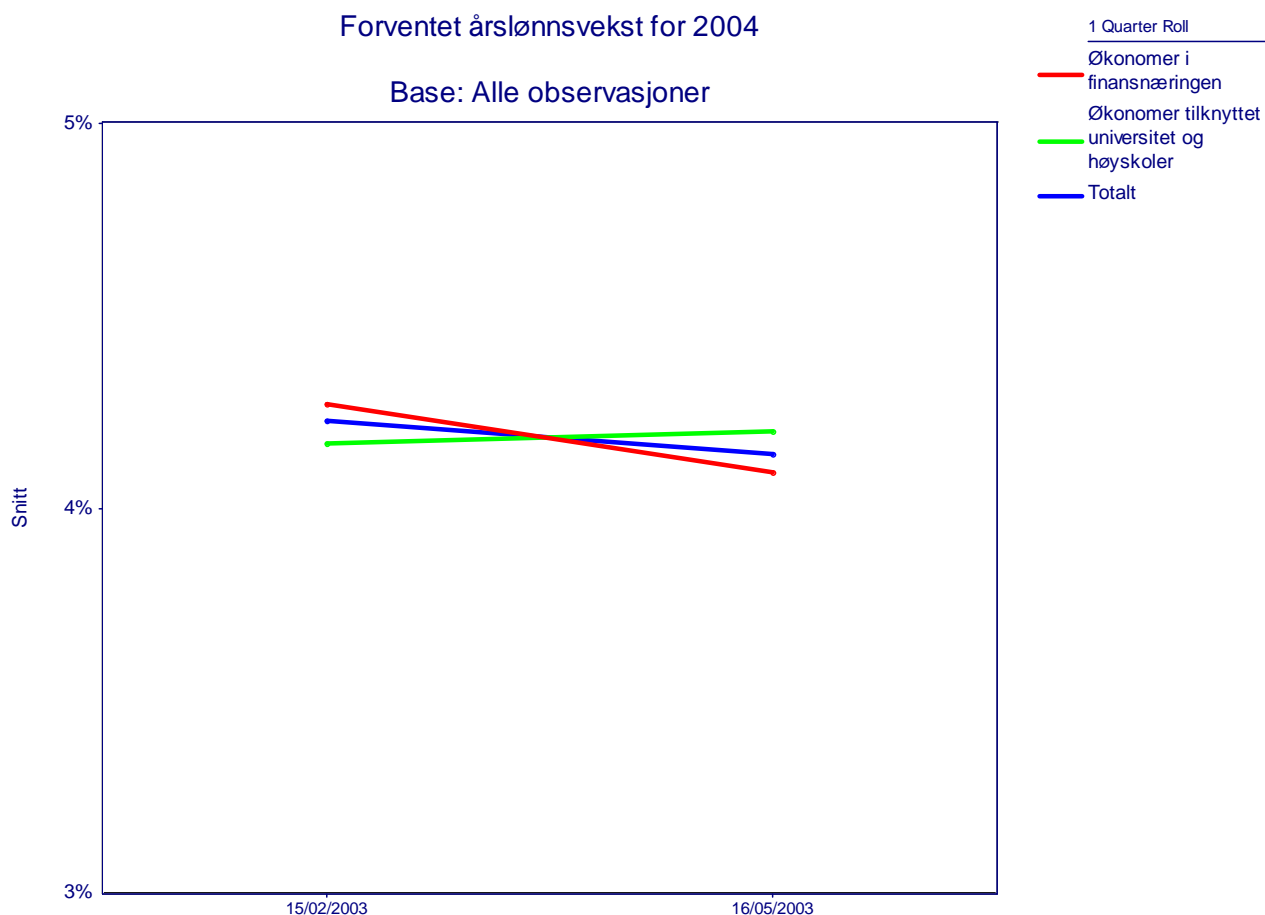
4. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2003?

Forventet årslønnsvekst for 2003			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	4.6	4.3
	Laveste verdi	2.7	2.0
	Høyeste verdi	5.5	5.5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	4.3	4.2
	Laveste verdi	2.1	2.8
	Høyeste verdi	5.3	5.0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	4.5	4.3
	Utvalg	40	37

Økonomene fortsetter å redusere sine forventninger til årslønnsveksten for inneværende år. I likhet med 1. kvartal, reduseres estimatet for utvalget samlet sett med 0,2 prosentpoeng, fra 4,5 prosent i 1.kvartal til 4,3 prosent i 2. kvartal. Vi legger samtidig merke til at nedjusteringen er størst blant økonomene i finansnæringen, som reduserer sitt estimat med 0,3 prosentpoeng.

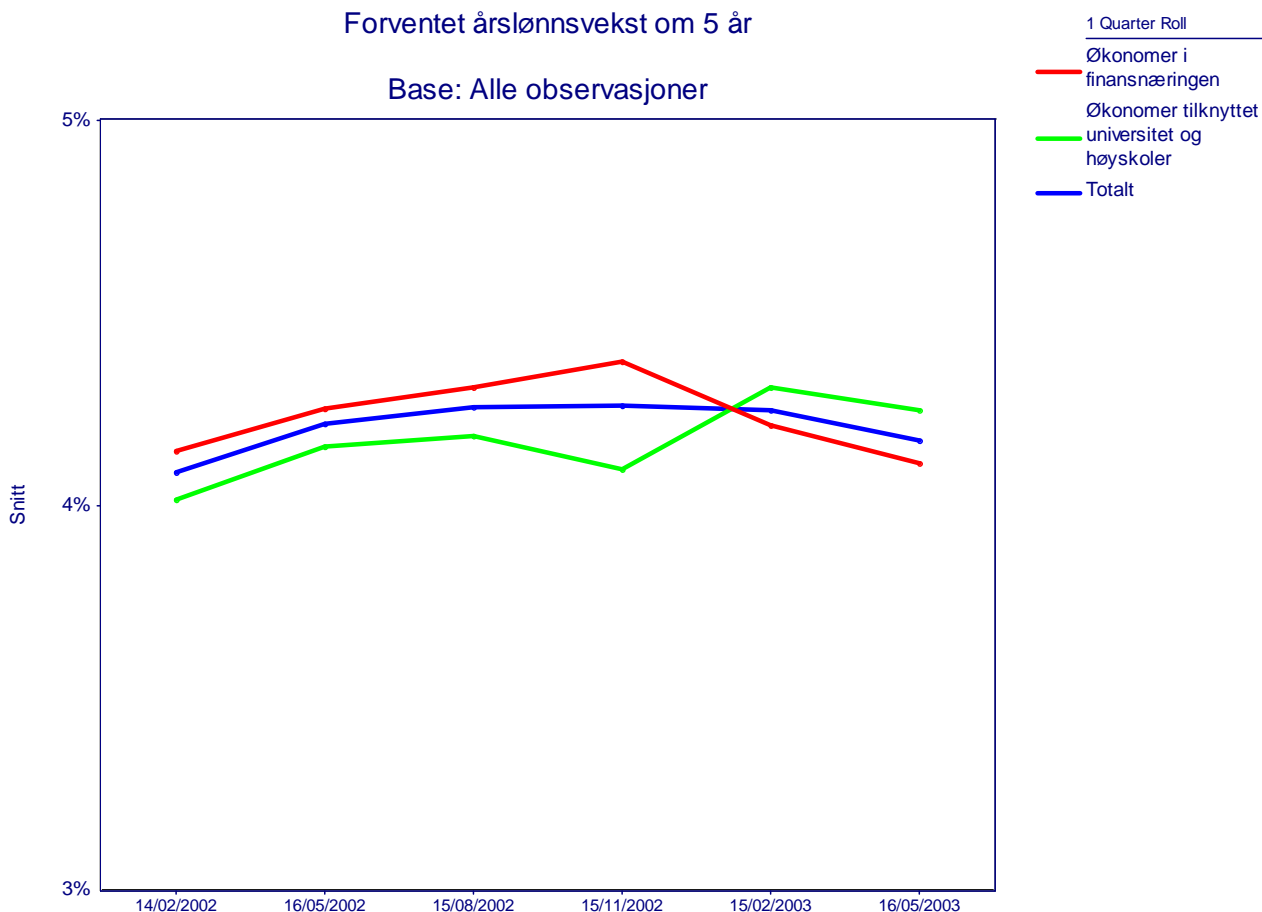
5. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2004?

Forventet årslønnsvekst for 2004		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	4.3	4.1
	Laveste verdi	2.0	2.0
	Høyeste verdi	5.0	5.0
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	4.2	4.2
	Laveste verdi	2.3	2.3
	Høyeste verdi	4.6	6.0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	4.2	4.1
	Utvalg	40	37

Ingen vesentlige endringer. Ekspertenes samlede forventninger til årslønnsveksten for neste år justeres kun ned med 0,1 prosentpoeng, fra 4,2 prosent i 1. kvartal til 4,1 prosent i 2. kvartal.

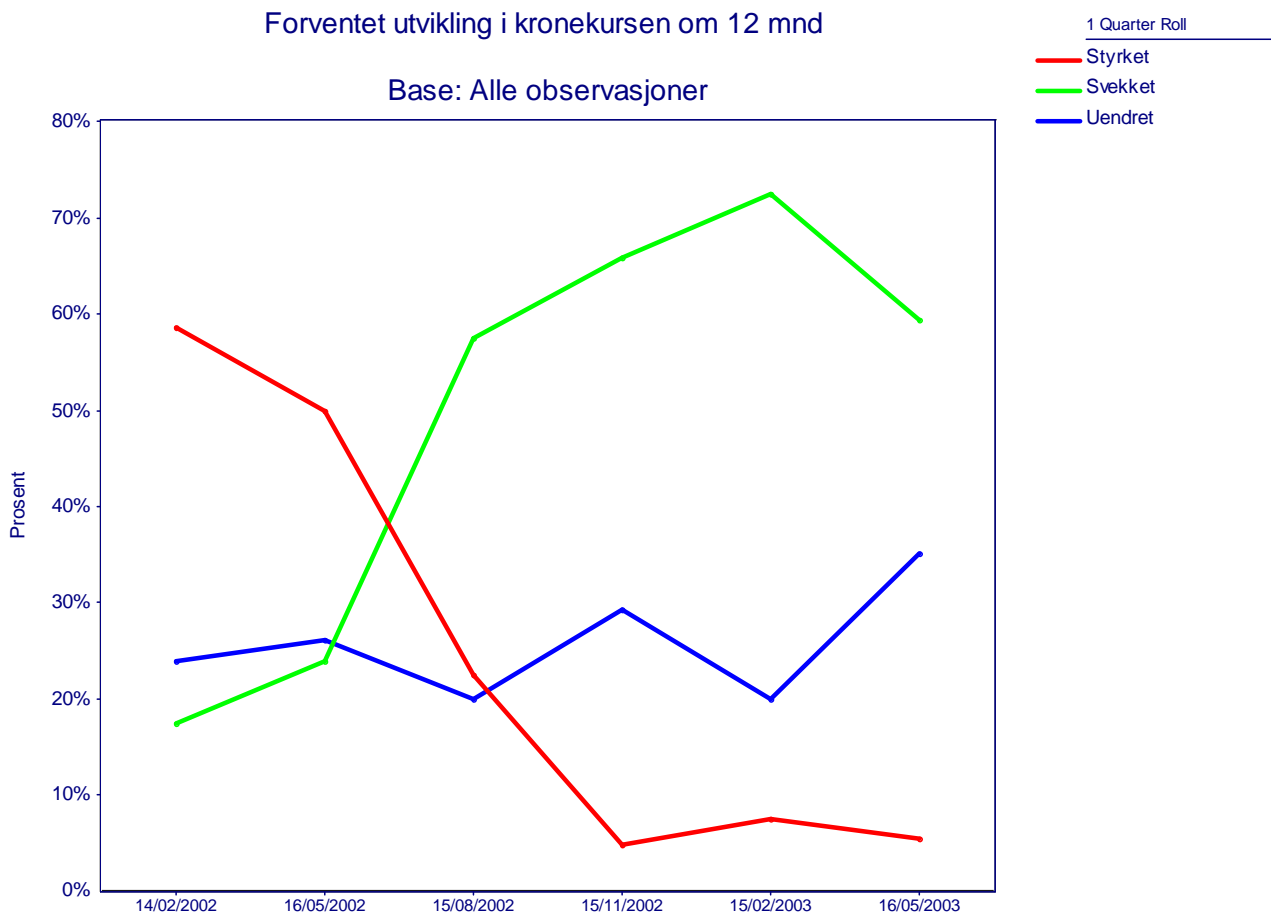
6. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

Forventet årslønnsvekst om 5 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Økonomer i finansnæringen	Gjennomsnittlig verdi	4.2	4.1
	Laveste verdi	2.3	2.0
	Høyeste verdi	5.0	5.5
Økonomer tilknyttet universitet/høyskoler	Gjennomsnittlig verdi	4.3	4.3
	Laveste verdi	3.0	3.1
	Høyeste verdi	5.2	5.5
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	4.2	4.2
	Utvalg	39	37

Forventningene til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) ligger stabilt omkring 4,2 prosent som i forrige kvartal.

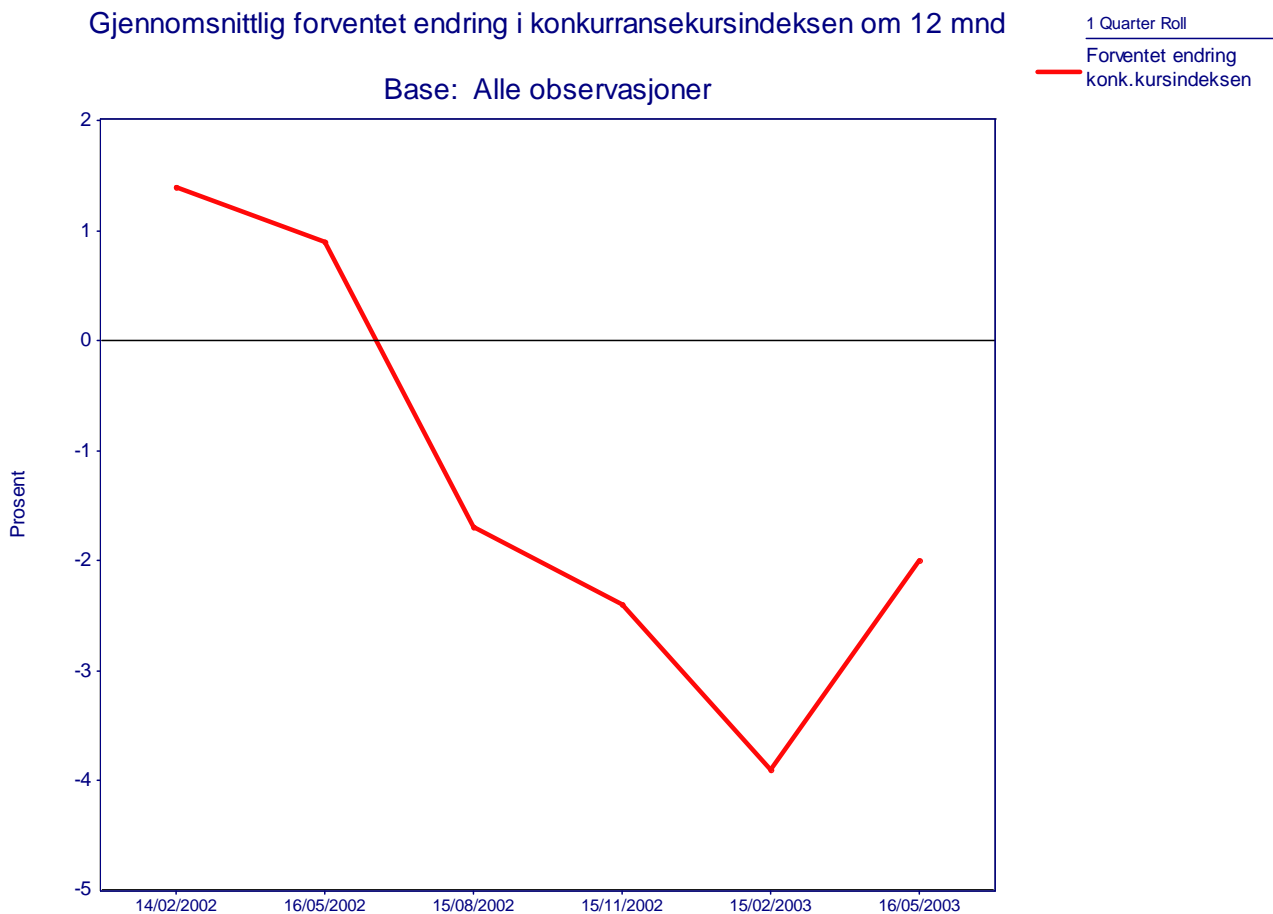
7a. Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, svekket eller uendret?

Forventet utvikling i kronekursen om 12 mnd		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Styrket	Prosentandel	7.5	5.4
Svekket	Prosentandel	72.5	59.5
Uendret	Prosentandel	20.0	35.1
	Utvalg	40	37

Andelen økonomer i utvalget som tror på at kronen målt ved konkurransekursindeksen vil svekkes på ett års sikt har falt fra 72,5 prosent i 1. kvartal til 59,5 prosent i 2. kvartal. Andelen som ikke forventer en endring i kronekursen om 12 måneder har samtidig økt fra 20,0 prosent i 1. kvartal til 35,1 prosent i 2. kvartal.

7b. Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg (Hvis svart styrket/svekket i spørsmål 7a)?

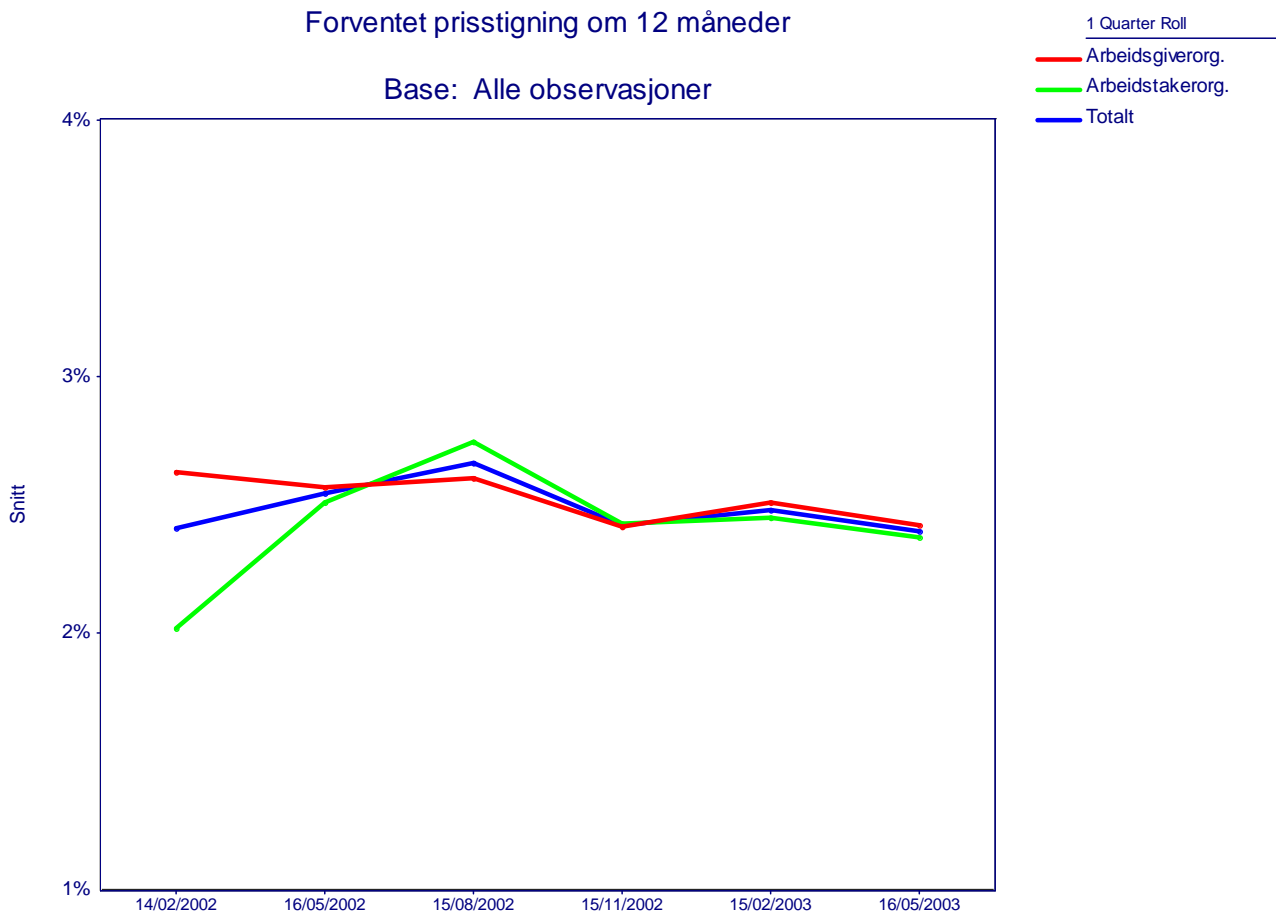

Gjennomsnittlig forventet endring i konkurransekursindeksen om 12 måneder		1. kvartal 2003	
		1. kvartal 2003	2. kvartal 2003
Alle økonomer	Gjennomsnittlig verdi	-3,9	-2,0
	Utvalg	40	37

I 2. kvartal venter det samlede utvalget at kronen skal svekke seg med 2,0 prosent på 12 måneders sikt.

Partene i arbeidslivet:

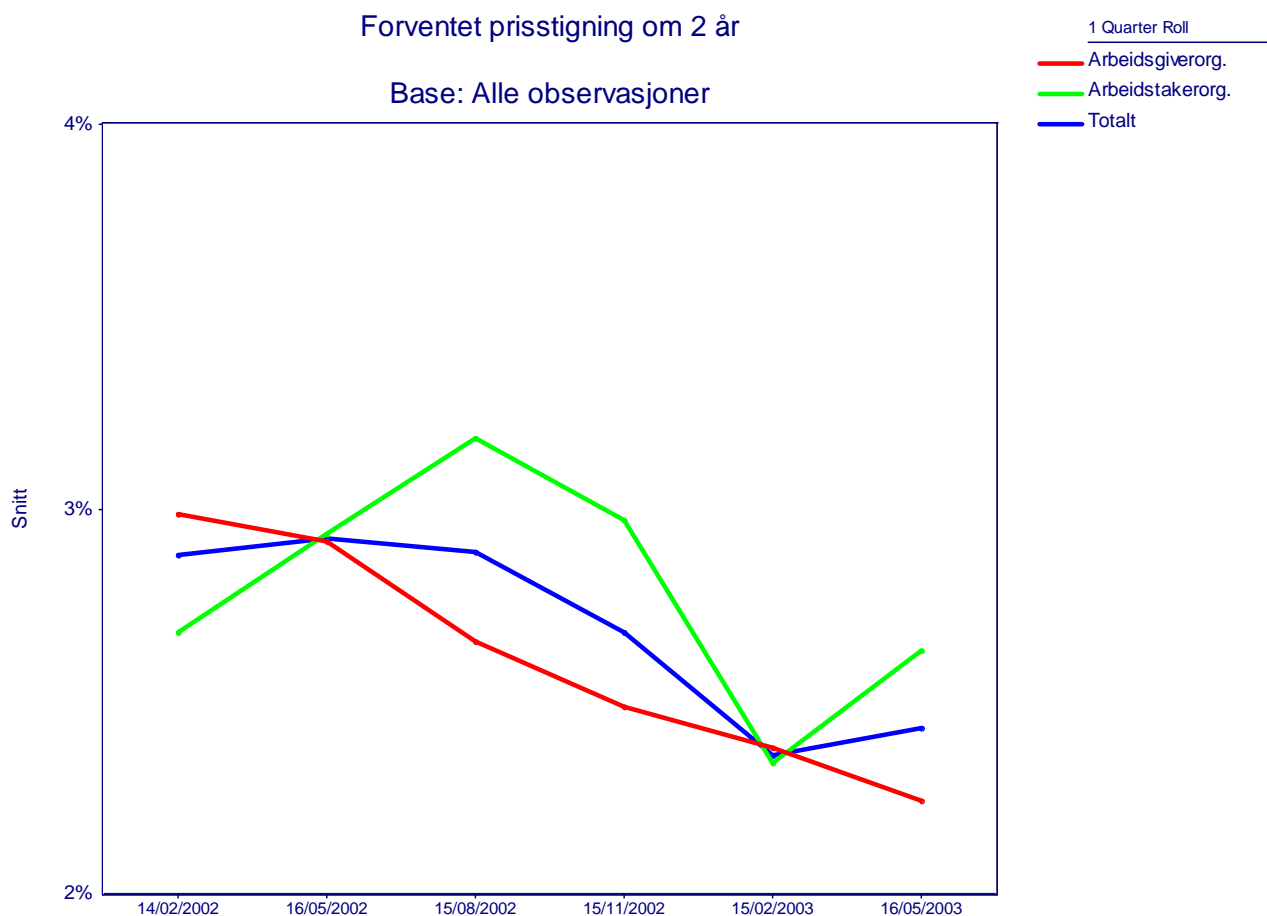
8. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 12 måneder		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2.5	2.4
	Laveste verdi	2.0	1.5
	Høyeste verdi	3.5	4.0
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2.5	2.4
	Laveste verdi	1.8	1.5
	Høyeste verdi	3.5	4.2
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2.5	2.4
	Utvalg	32	31

Ingen vesentlige endringer. Arbeidslivsorganisasjonenes estimat for prisstigningen neste 12 måneder justeres kun ned med 0,1 prosentpoeng, fra 2,5 prosent i 1. kvartal til 2,4 prosent i 2. kvartal.

9. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

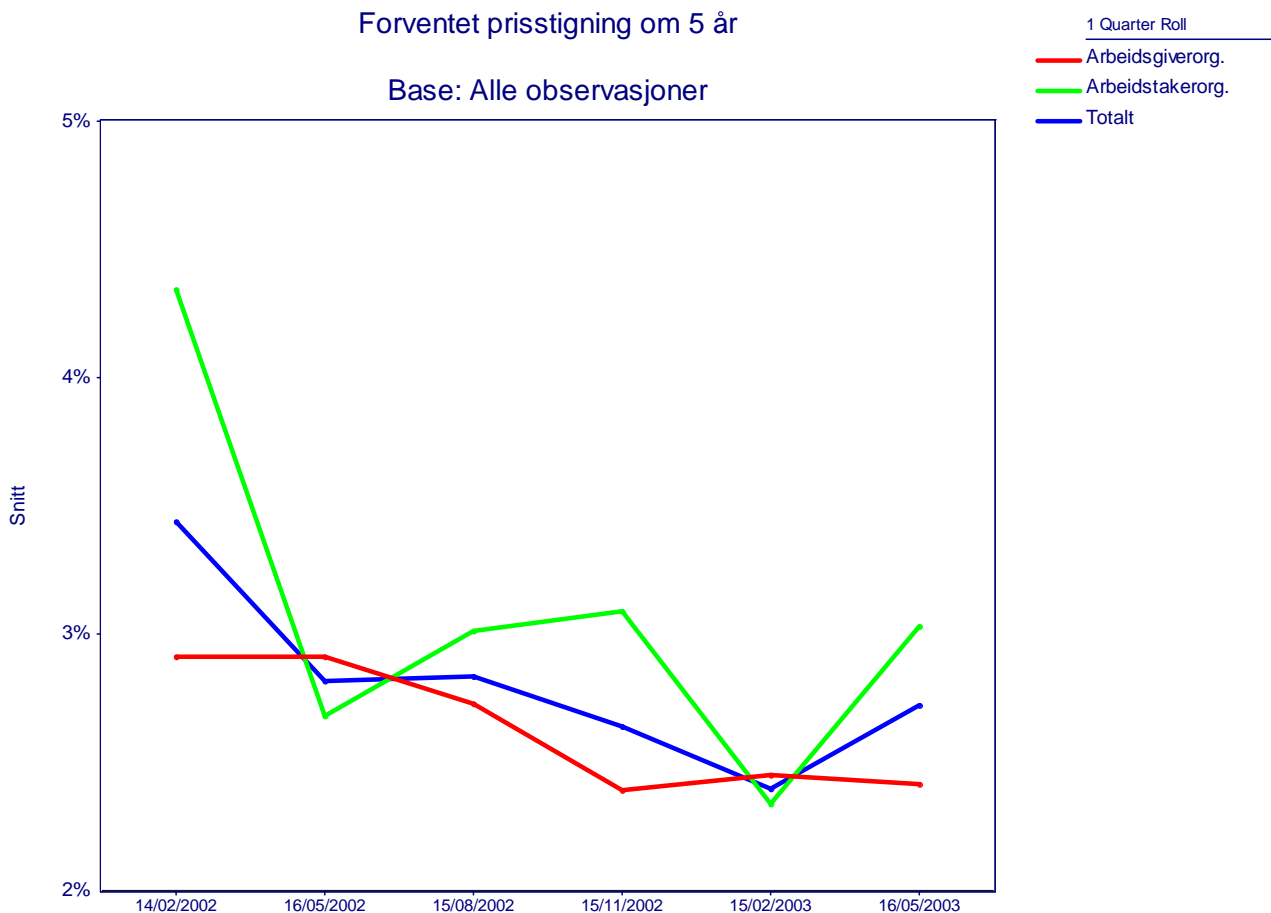

Forventet prisstigning om 2 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2.4	2.2
	Laveste verdi	1.5	1.5
	Høyeste verdi	3.0	3.0
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2.3	2.6
	Laveste verdi	1.5	1.8
	Høyeste verdi	4.5	5.0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2.4	2.4
	Utvalg	32	31

Forventet prisvekst om to år samlet sett i utvalget ligger som i forrige kvartal på tilnæringsvis 2,4 prosent. Vi registrerer samtidig at arbeidsgiverorganisasjonene justerer ned sitt estimat med 0,2 prosentpoeng, til 2,2 prosent i 2. kvartal og at arbeidstakerorganisasjonene på sin side justerer opp sitt estimat med 0,3 prosentpoeng, til 2,6 prosent i 2. kvartal.

De årlige inflasjonsforventningene om 2 år ligger nå likt med forventet prisvekst neste 12 måneder. Avstanden er redusert med 0,1 prosentpoeng siden forrige kvartal.

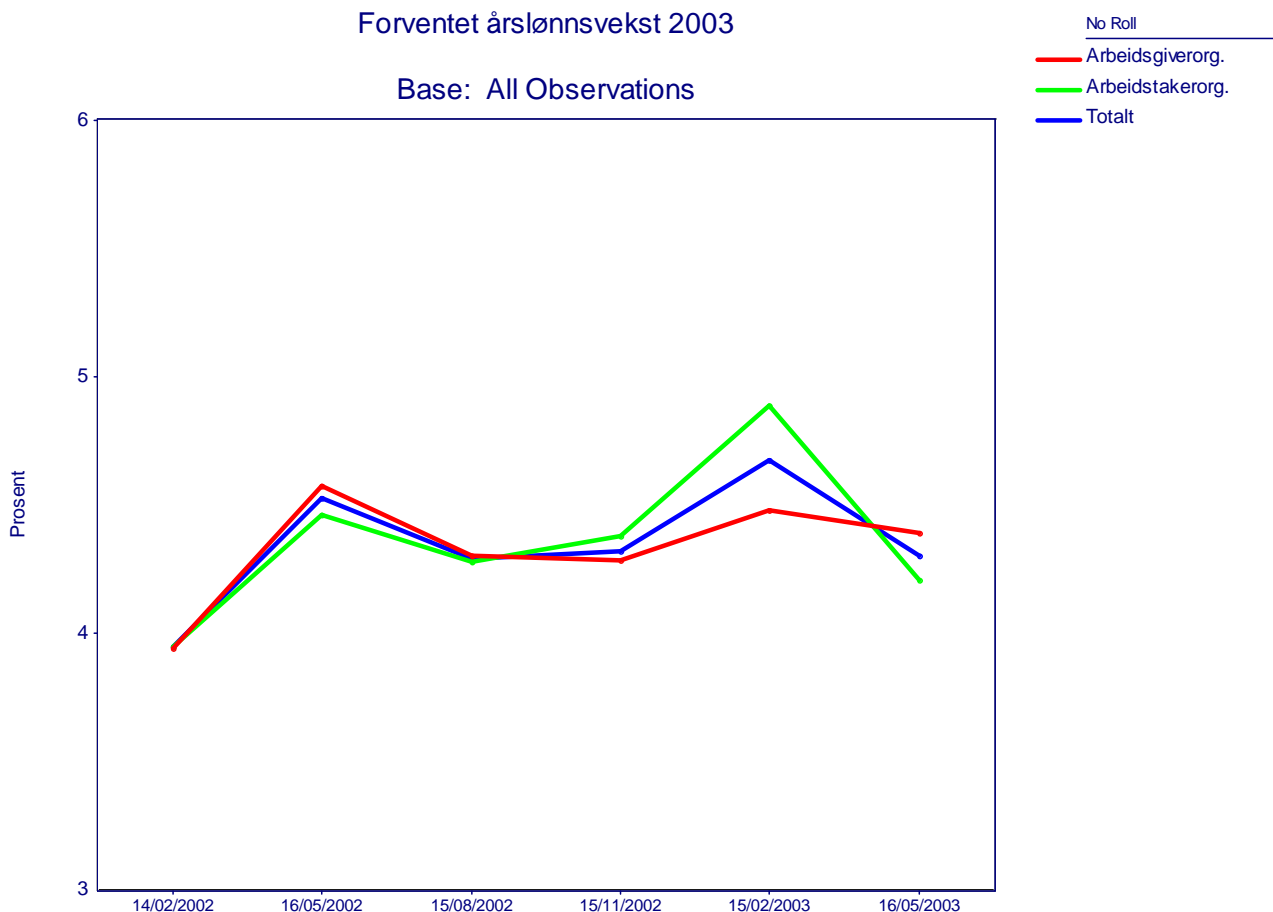
10. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i KPI (konsumprisindeksen)?

Forventet prisstigning om 5 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2.5	2.4
	Laveste verdi	1.0	1.8
	Høyeste verdi	3.5	3.4
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2.3	3.0
	Laveste verdi	1.5	1.8
	Høyeste verdi	4.0	10.0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2.4	2.7
	Utvalg	32	32

Partene i arbeidslivet forventer at årlig inflasjon om 5 år vil ligge på 2,7 prosent. Dette er 0,3 prosentpoeng høyere enn i 1. kvartal. Det er først og fremst arbeidstakerorganisasjonene som har oppjustert sine langsiktige inflasjonsforventninger.

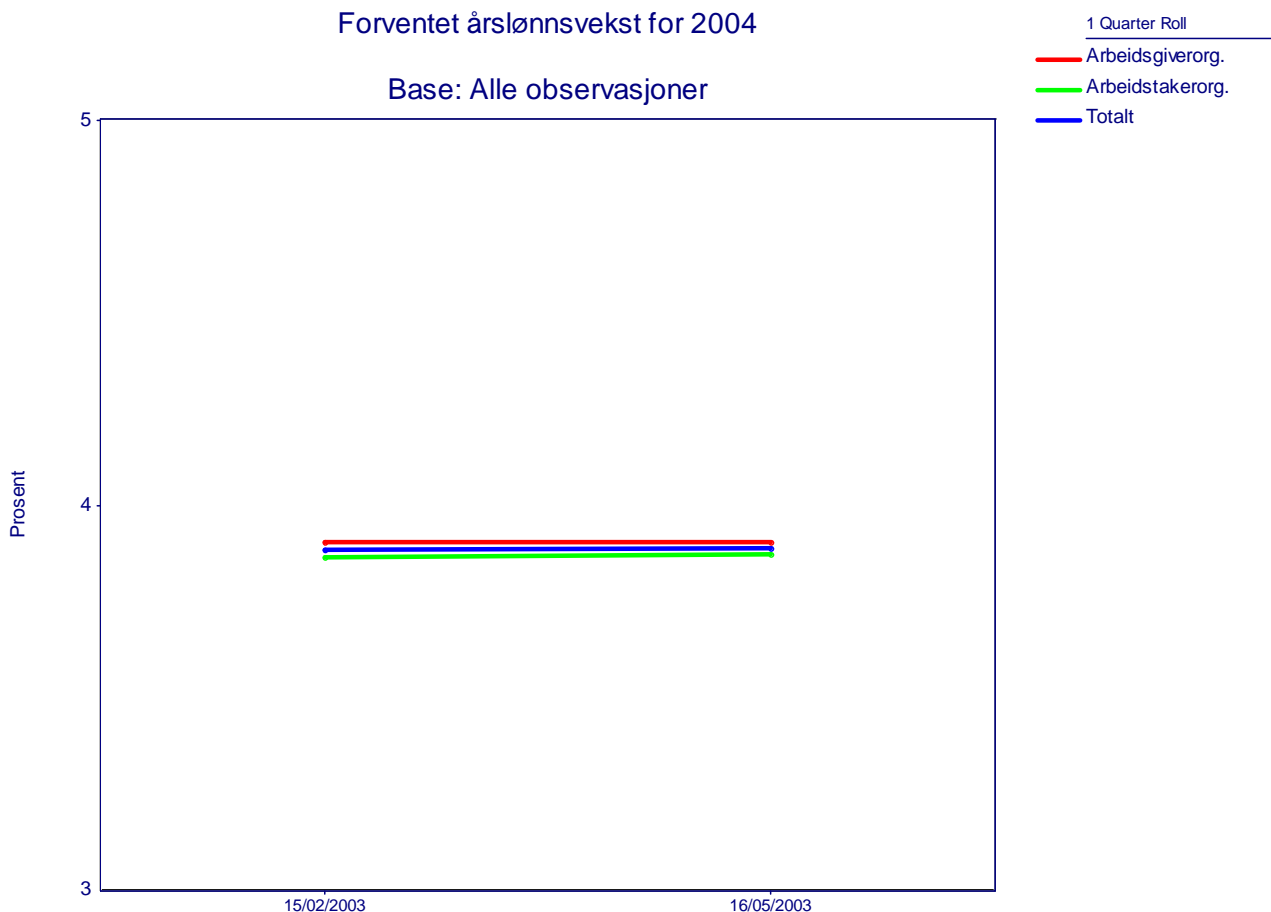
11. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2003?

Forventet årslønnsvekst for 2003			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	4.5	4.4
	Laveste verdi	3.5	3.0
	Høyeste verdi	6.2	5.7
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	4.9	4.2
	Laveste verdi	4.0	2.0
	Høyeste verdi	6.0	6.0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	4.7	4.3
	Utvalg	32	32

Forventet årslønnsvekst for inneværende år samlet sett i utvalget er nedjustert vesentlig med 0,4 prosentpoeng, fra 4,7 prosent i 1. kvartal til 4,3 prosent i 2. kvartal. Det er først og fremst arbeidstakerorganisasjonene som har redusert sine estimat, fra 4,9 prosent i 1. kvartal til 4,2 prosent i 2. kvartal.

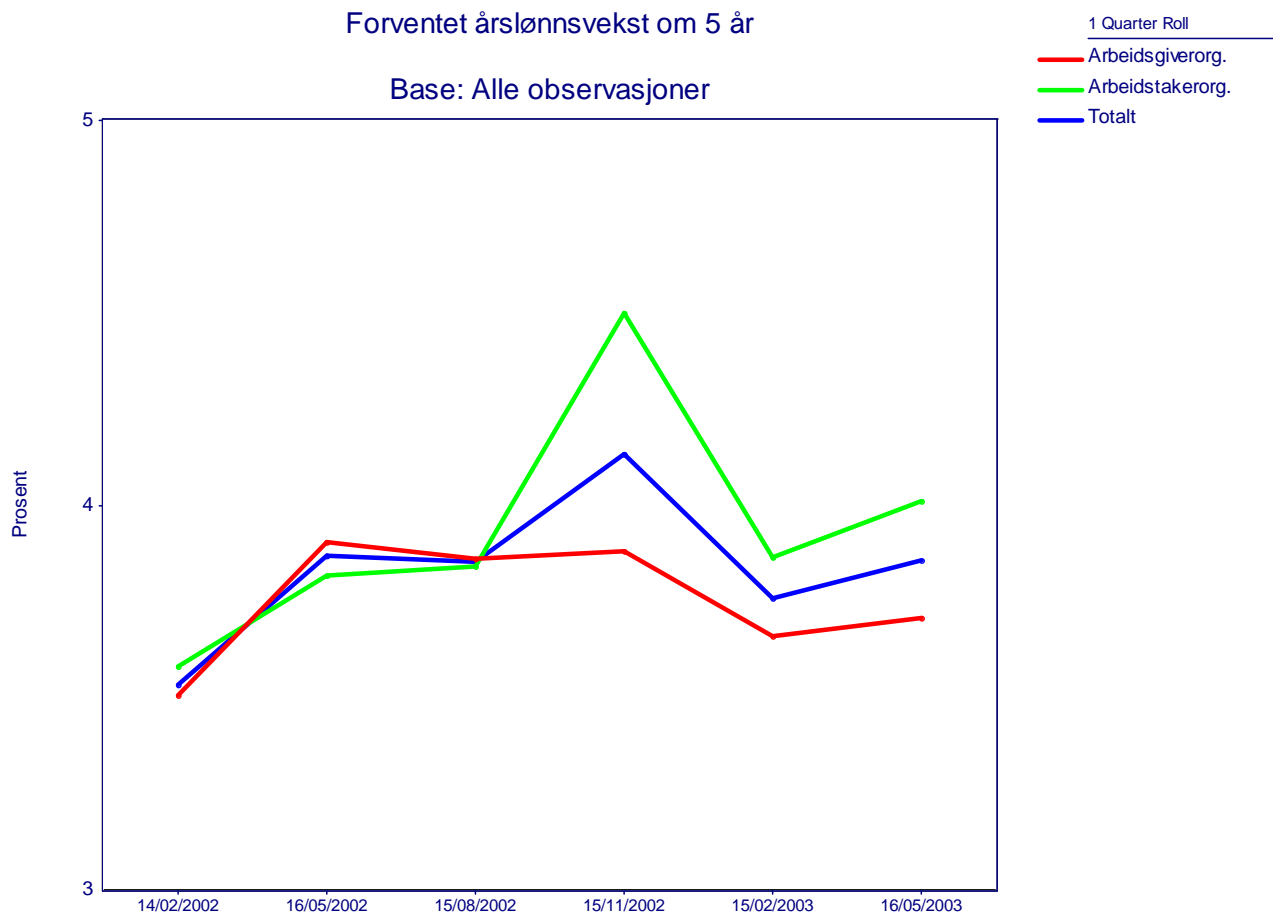
12. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i 2004?

Forventet årslønnsvekst for 2004			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3.9	3.9
	Laveste verdi	2.7	2.5
	Høyeste verdi	4.5	4.8
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3.9	3.9
	Laveste verdi	2.5	2.0
	Høyeste verdi	5.5	5.8
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3.9	3.9
	Utvalg	31	32

Ingen vesentlige endringer. Partene i arbeidslivets forventninger til årslønnsveksten for neste år ligger som i 1. kvartal på 3,9 prosent.

13. Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

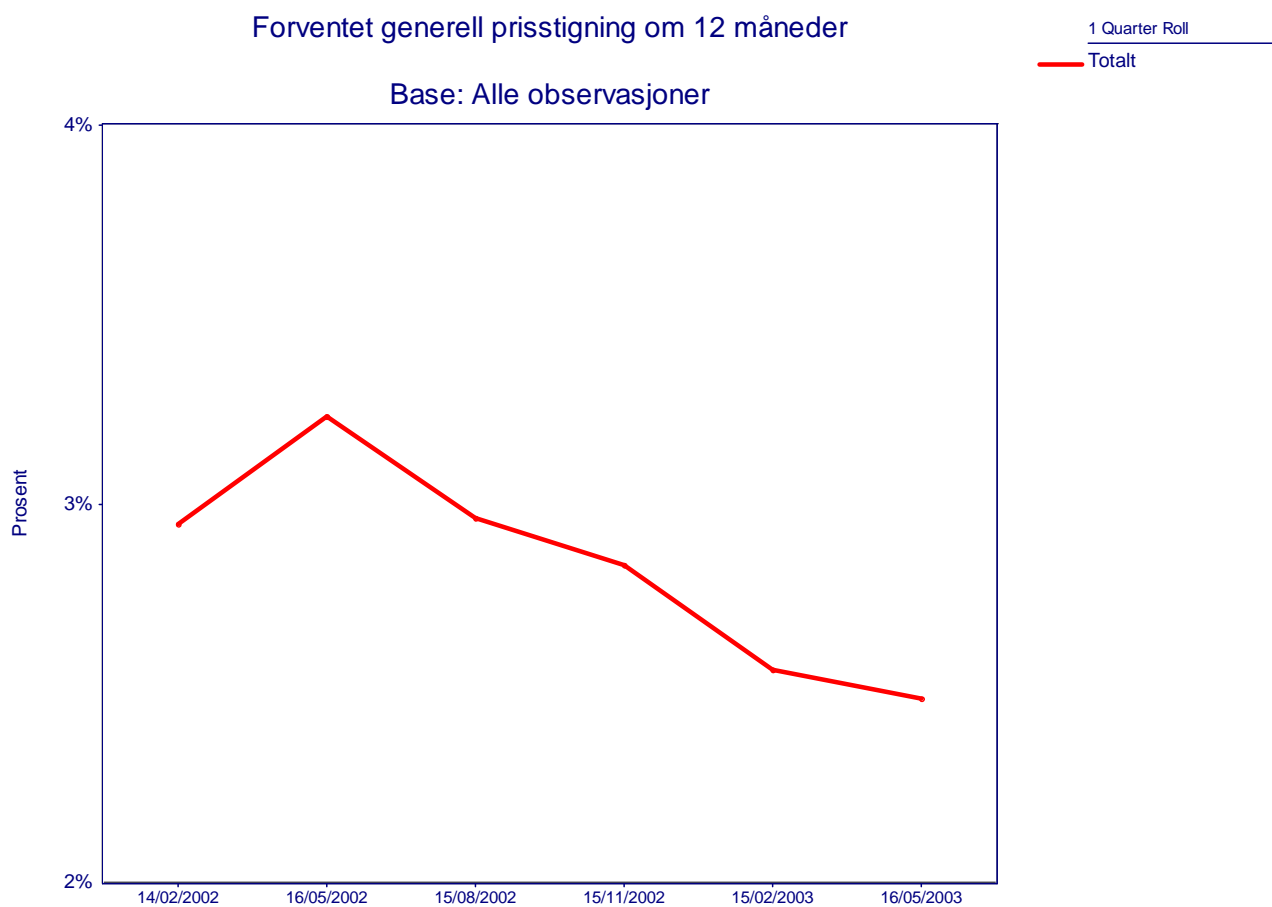

Forventet årslønnsvekst om 5 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Arbeidsgiverorganisasjoner.	Gjennomsnittlig verdi	3.7	3.7
	Laveste verdi	2.0	2.5
	Høyeste verdi	5.2	5.0
Arbeidstakerorganisasjoner.	Gjennomsnittlig verdi	3.9	4.0
	Laveste verdi	3.0	2.0
	Høyeste verdi	5.0	11.0
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3.8	3.9
	Utvalg	31	32

Ingen vesentlige endringer. Forventningene til årslønnsveksten om 5 år (de langsiktige forventningene) justeres kun beskjedent opp med 0,1 prosentpoeng fra 3,8 prosent i 1. kvartal til 3,9 prosent i 2. kvartal.

Næringslivslederne:

14. Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er om 12 måneder?

Forventet generell prisstigning om 12 mnd		1 Quarter Roll	
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,5
	Utvalg	280	253

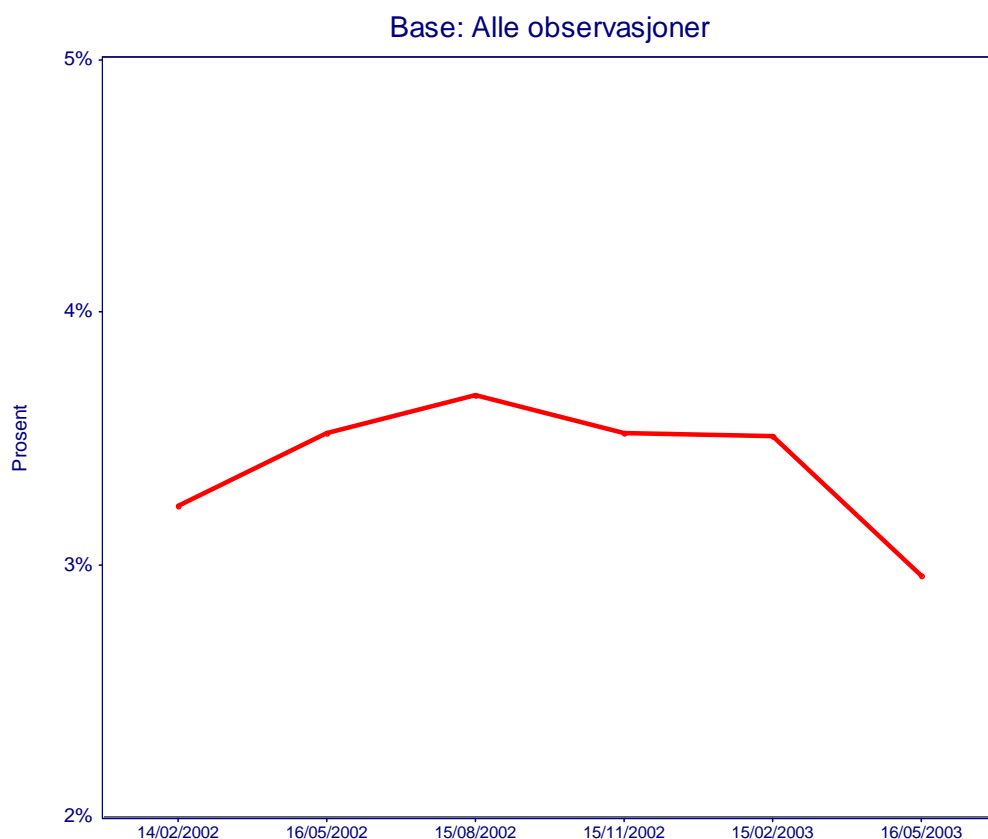
Ingen vesentlige endringer. Samlet sett tror næringslivslederne prisstigningen om 12 måneder blir 2,5 prosent. Dette er 0,1 prosentpoeng lavere enn deres anslag i 1. kvartal.

15. Hva tror du prisstigningen er om 2 år?

Forventet generell prisstigning om 2 år

1 Quarter Roll

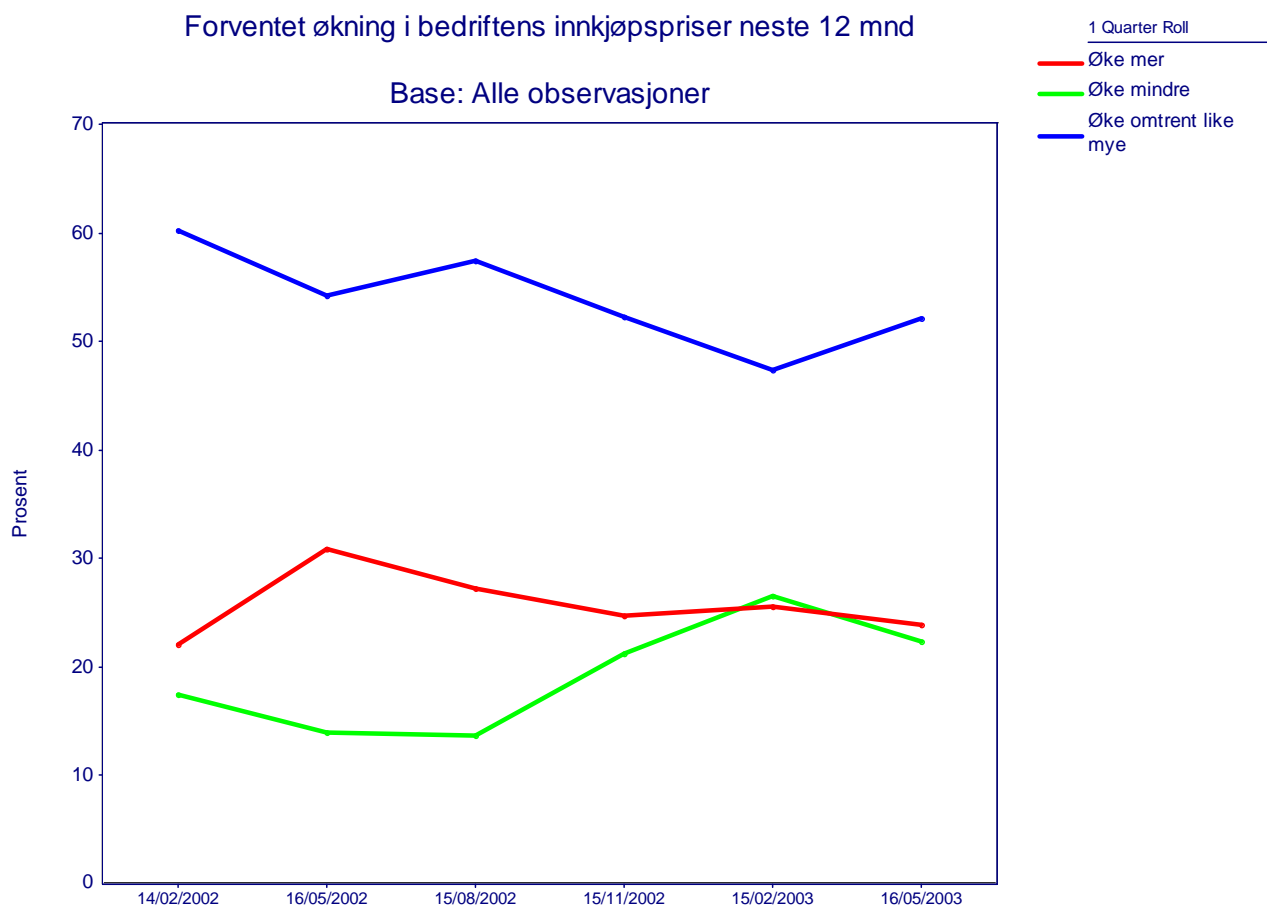
Totalt

Forventet generell prisstigning om 2 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
		Totalt	Gjennomsnittlig verdi
	Utvalg	277	259

Forventningene til prisstigningen om 2 år faller markant med 0,5 prosentpoeng, fra 3,5 prosentpoeng 1. kvartal til 3,0 prosent i 2. kvartal. Med dette forventer næringslivslederne 0,5 prosentpoeng lavere prisvekst på kort sikt (1 år), enn prisveksten på litt lengre sikt (2 år).

16a. Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

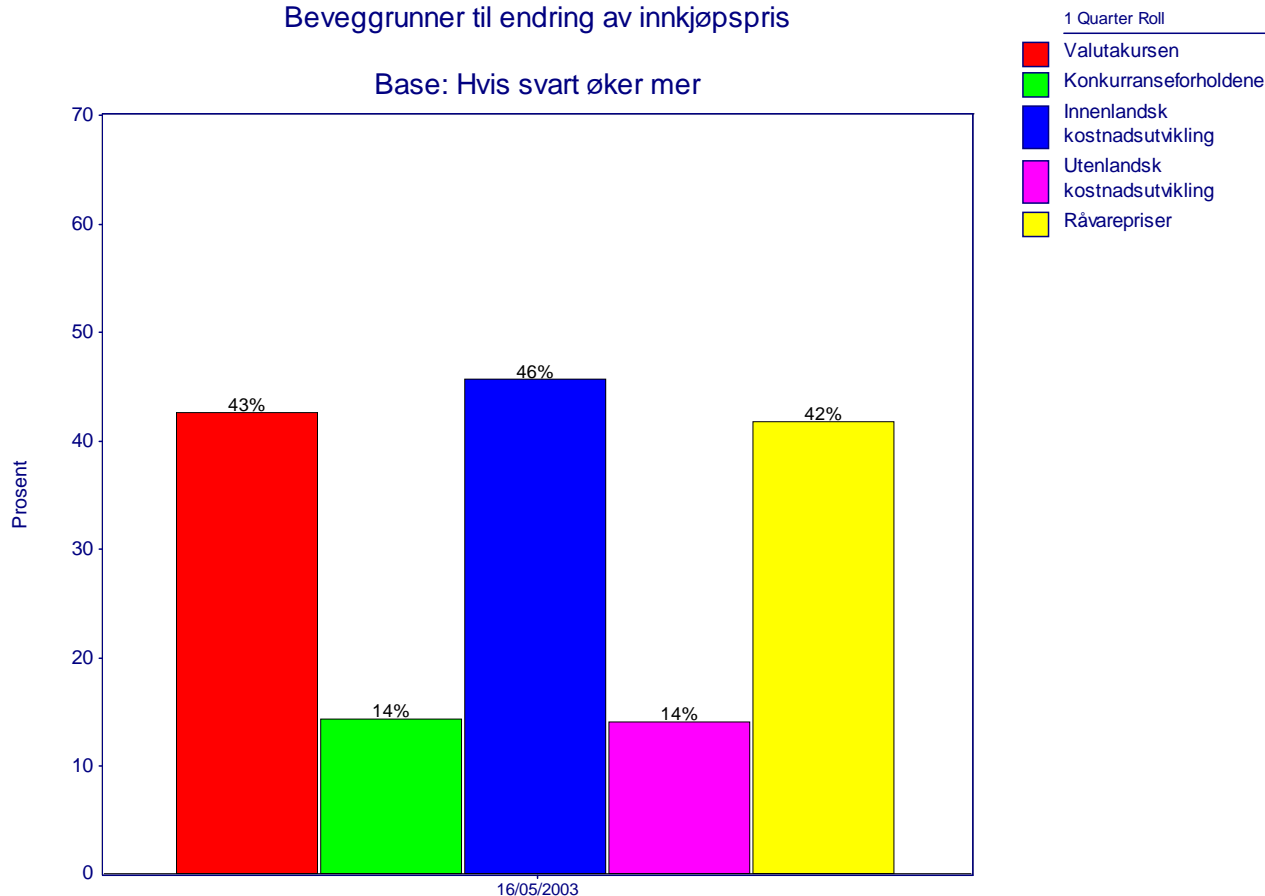

Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 mnd		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Øke mer	Prosentandel	25,5	23,9
Øke mindre	Prosentandel	26,6	22,3
Øke omtrent like mye	Prosentandel	47,4	52,2
	Utvalg	300	300

Kun mindre endringer. Andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke omtrent like mye som i siste 12 måneders periode øker med 4,8 prosentpoeng fra 1. kvartal til 52,2 prosent i 2. kvartal og andelen næringslivsledere som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre faller med 4,3 prosentpoeng fra 1. kvartal til 22,3 prosent.

16b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i bedriftens innkjøpspriser vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

Beveggrunner til endring av innkjøpspris

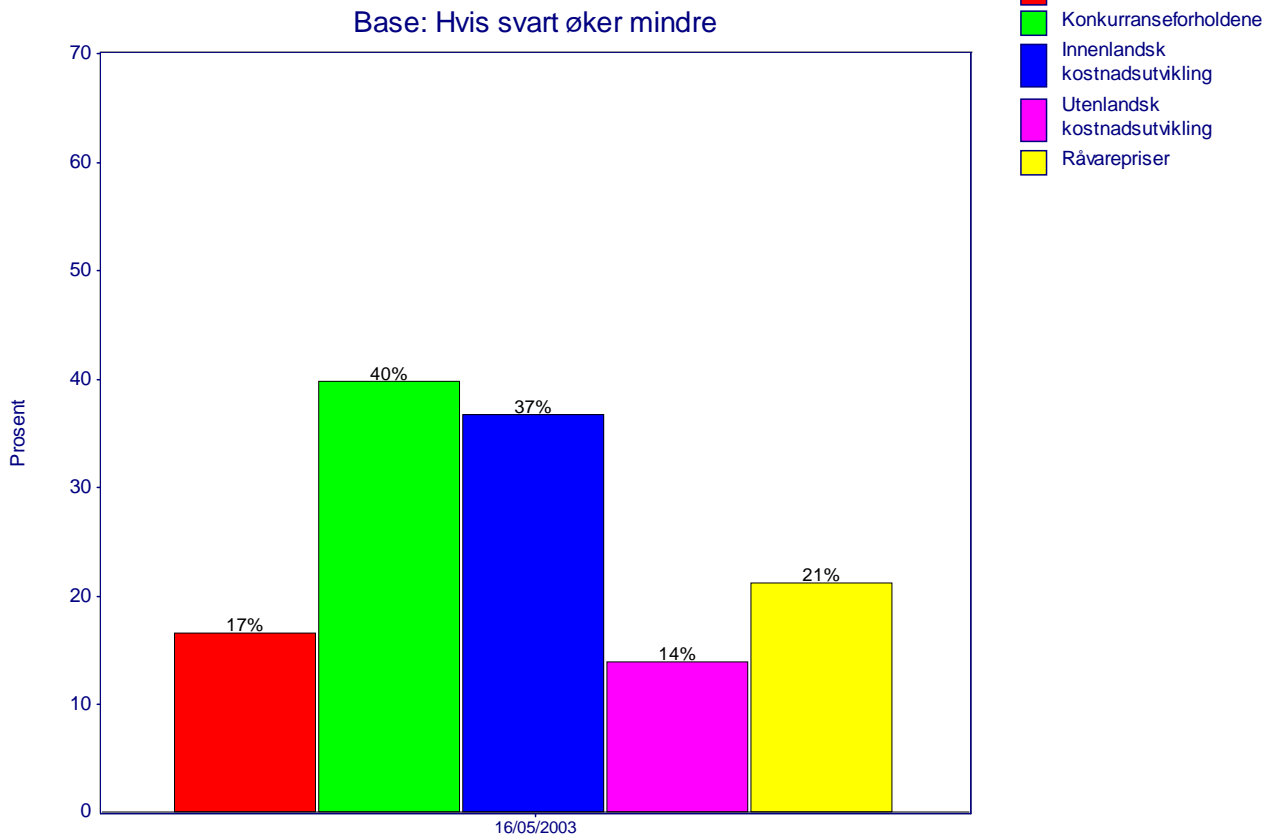
Beveggrunner til endring av innkjøpspris		
		2.kvartal 2003
Valutakursen	Prosentandel	42.6
Konkurransforholdene	Prosentandel	14.3
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	45.6
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	13.9
Råvarepriser	Prosentandel	41.7
	Utvalg	72

Innenlandsk kostnadsutvikling er den viktigste oppgitte grunnen blant lederne som forventer at innkjøpsprisene vil øke mer de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder, tett fulgt av grunner som valutakursen og råvareprisene. Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenten kan oppgi flere årsaker til endringer i innkjøpspriser.

16b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i bedriftens innkjøpspriser vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

Beveggrunner til endring av innkjøpspris

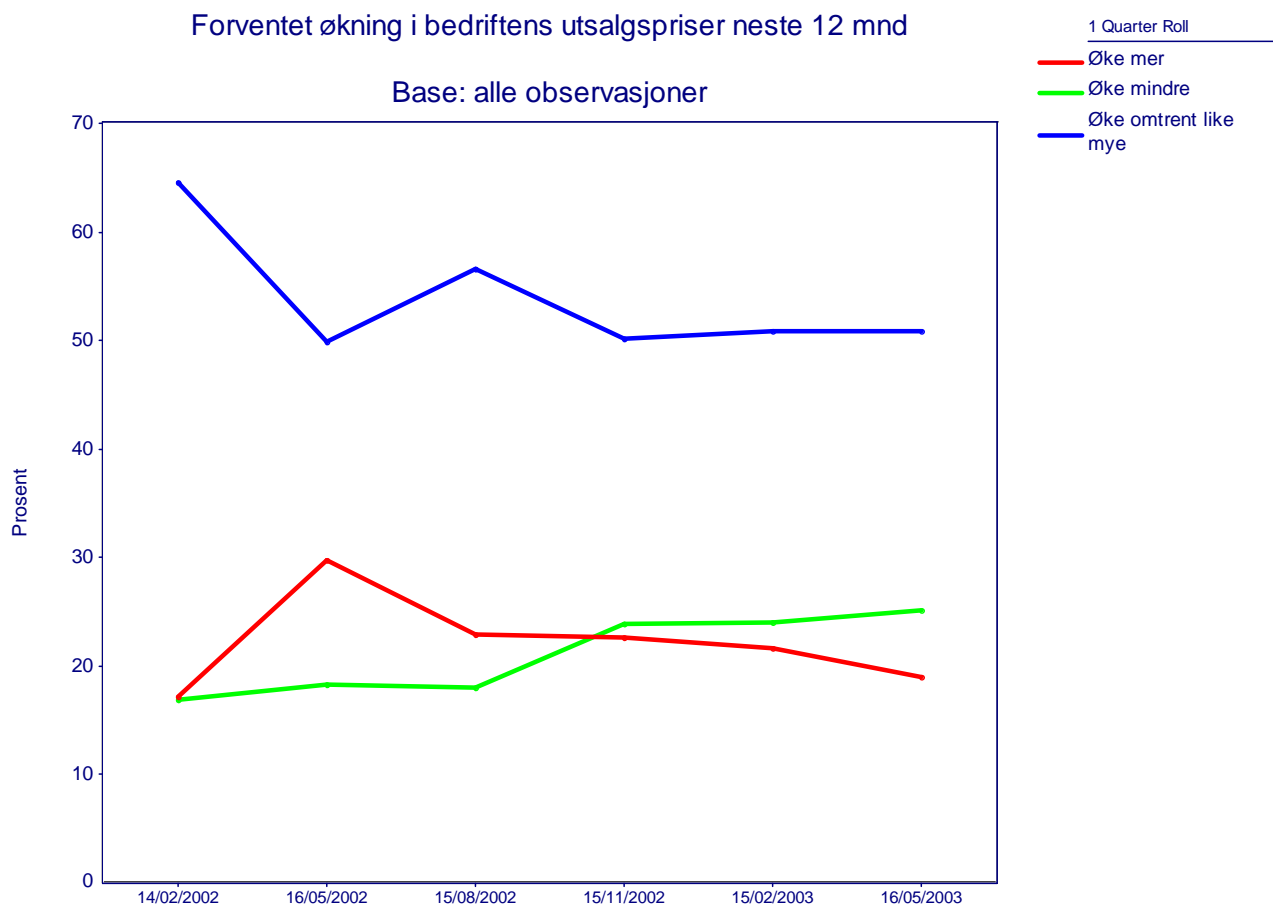
1 Quarter Roll

Beveggrunner til endring av innkjøpspris		
		2.kvartal 2003
Valutakursen	Prosentandel	16.6
Konkurransforholdene	Prosentandel	39.8
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	36.7
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	13.8
Råvarepriser	Prosentandel	21.1
	Utvalg	67

Konkurransforholdene skiller seg ut som den viktigste grunnen blant lederne som forventer at innkjøpsprisene vil øke mindre de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder, tett fulgt av innenlandsk kostnadsutvikling som oppgitt grunn. Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenten kan oppgi flere årsaker til endringer i innkjøpspriser.

17a. Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, mindre eller omtrent like mye de neste 12 måneder som i siste 12-måneders periode?

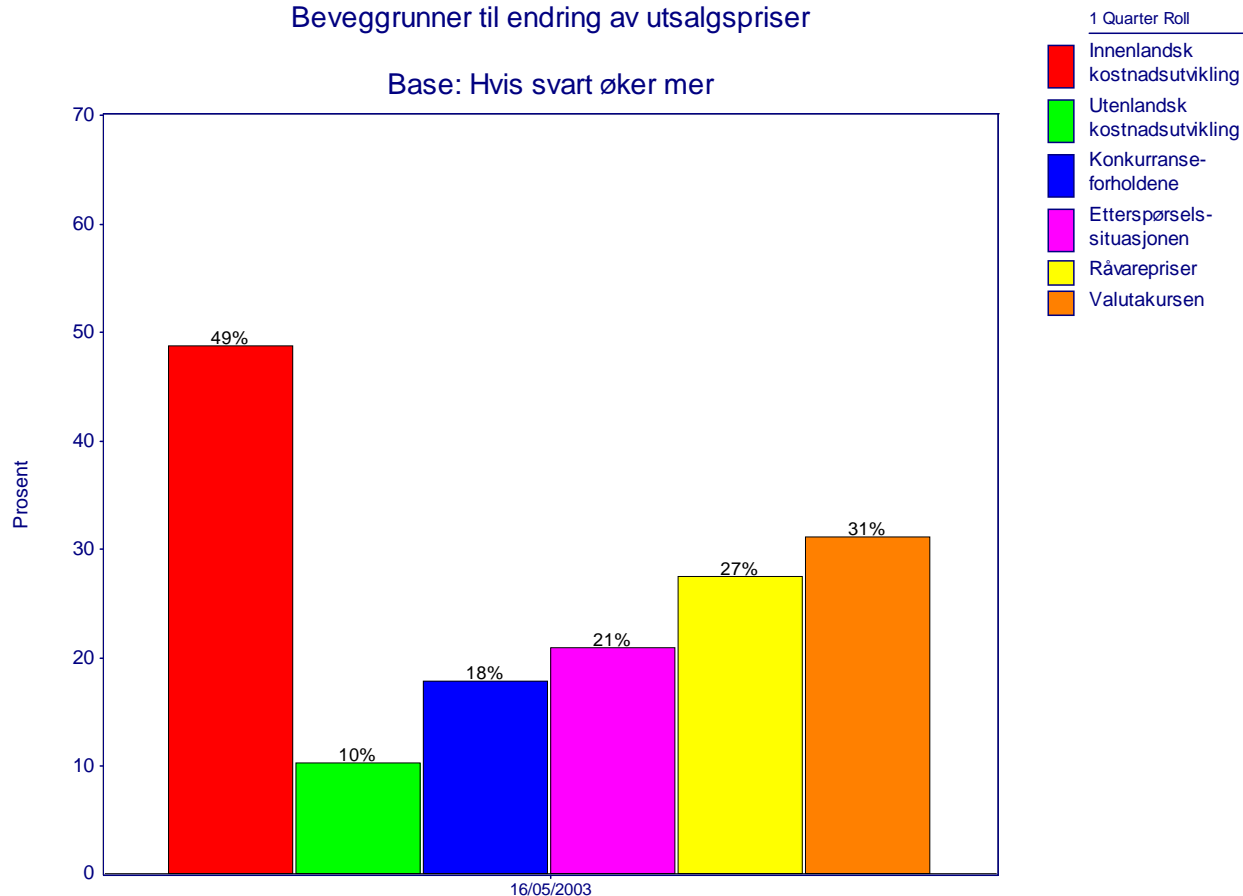

Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 mnd		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Øke mer	Prosentandel	21,6	18,9
Øke mindre	Prosentandel	24,1	25,2
Øke omtrent like mye	Prosentandel	50,9	50,9
	Utvalg	300	300

Ingen nevneverdige forskjeller i næringslivsledernes forventninger til endring av utsalgspriser, med et lite unntak av andelen som forventer at utsalgsprisene skal øke mer. Denne faller med 2,7 prosentpoeng, fra 21,6 prosent i 1. kvartal til 18,9 prosent i 2. kvartal.

17b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i disse prisene vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

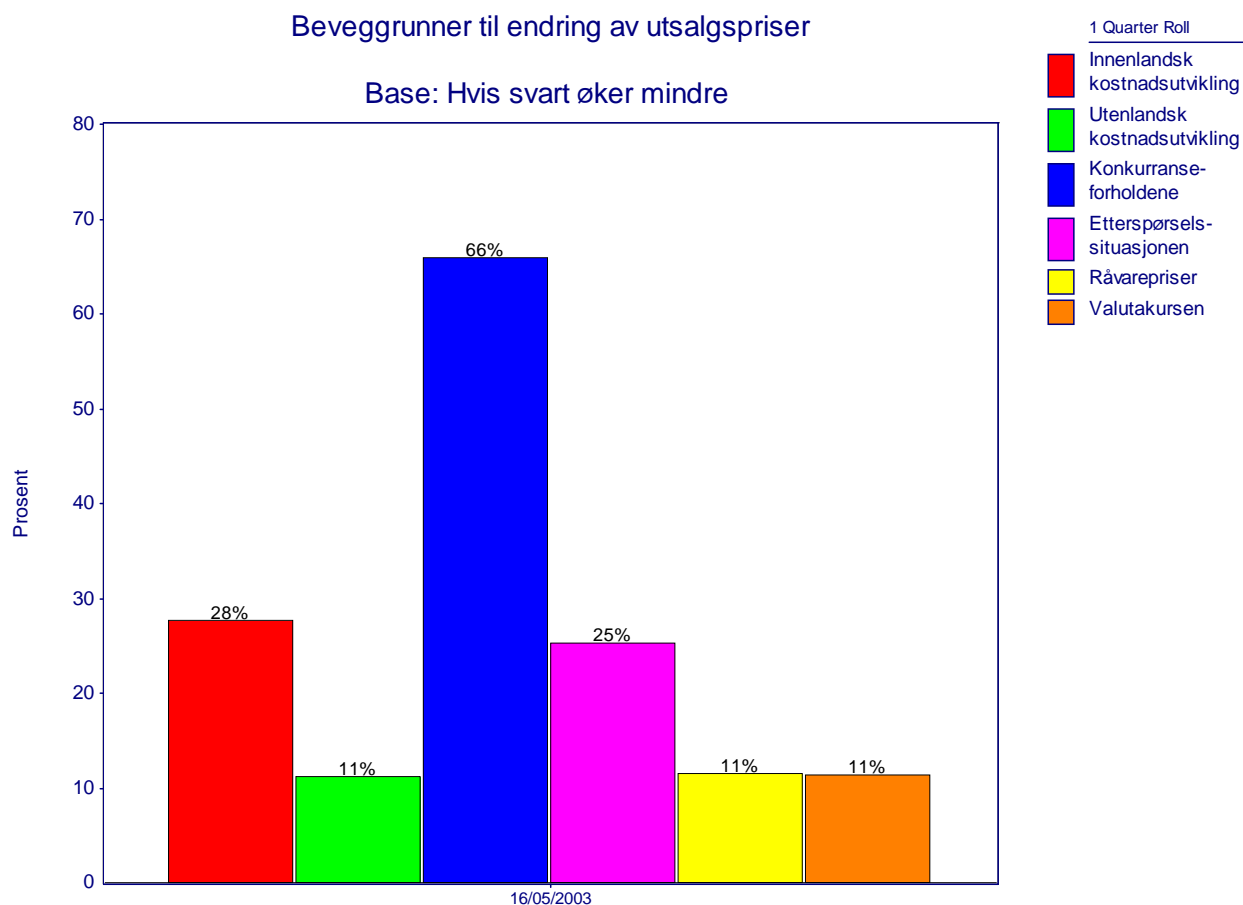
Beveggrunner til endring av utsalgspriser

Beveggrunner til endring av utsalgspris		
		2.kvartal 2003
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	48.8
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	10.2
Konkurransforholdene	Prosentandel	17.8
Etterspørselssituasjonen	Prosentandel	20.9
Råvarepriser	Prosentandel	27.4
Valutakursen	Prosentandel	31.1
	Utvalg	57

Innenlandsk kostnadsutvikling skiller seg ut som den klart viktigste grunnen blant lederne som forventer at utsalgsprisen vil øke mer de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder. Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenter kan oppgi flere årsaker til endringer i innkjøpspriser.

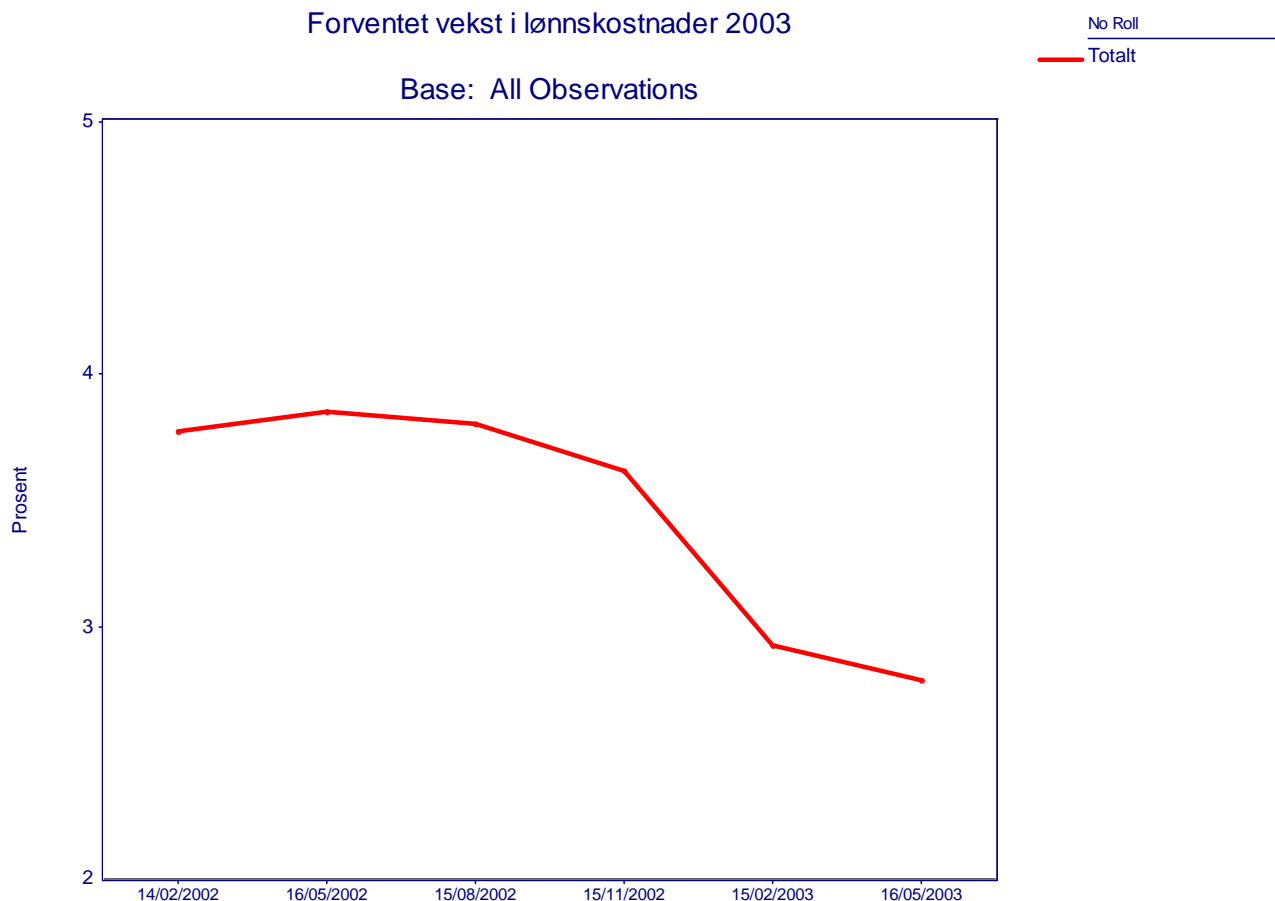
17b. Hva mener du vil være de viktigste årsakene til at veksten i disse prisene vil øke mer/mindre enn i foregående periode?

Beveggrunner til endring av utsalgspris		
		2.kvartal 2003
Innenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	27.7
Utenlandsk kostnadsutvikling	Prosentandel	11.2
Konkurransforholdene	Prosentandel	66.0
Etterspørselssituasjonen	Prosentandel	25.3
Råvarepriser	Prosentandel	11.5
Valutakursen	Prosentandel	11.4
	Utvalg	76

Konkurransforholdene skiller seg ut som den klart viktigste grunnen blant lederne som forventer at utsalgsprisen vil øke mindre de neste 12 måneder sammenlignet med siste 12 måneder.. Svaralternativene summerer seg ikke til 100 prosent, fordi respondenten kan oppgi flere årsaker til endringer i innkjøpspriser.

18. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2003?

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift i 2003			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,9	2,8
	Utvalg	289	279

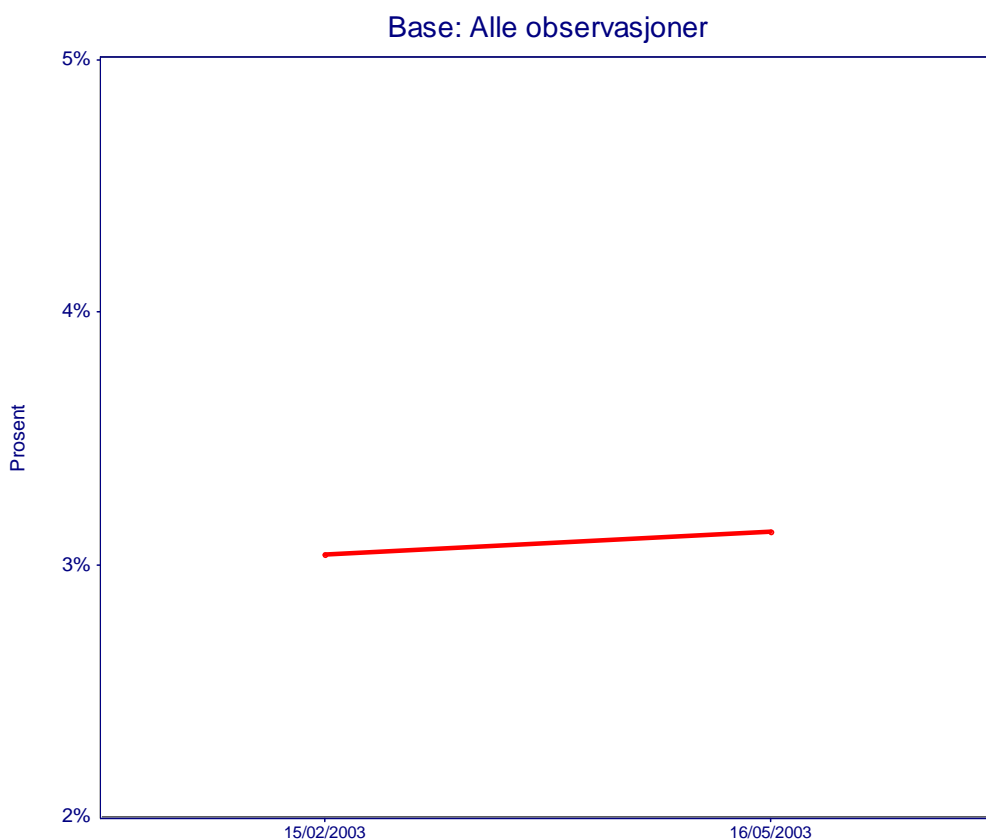
Ingen vesentlige endringer. Næringslivsledernes estimat for lønnsvekst (i egen bedrift) i 2003 faller marginalt fra 1. kvartal til 2. kvartal. Årslønnsveksten ventes nå å bli på 2,8 prosent i 2003. Dette er 0,1 prosentpoeng lavere enn i 1. kvartal i år.

19. Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i 2004?

Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift 2004

1 Quarter Roll

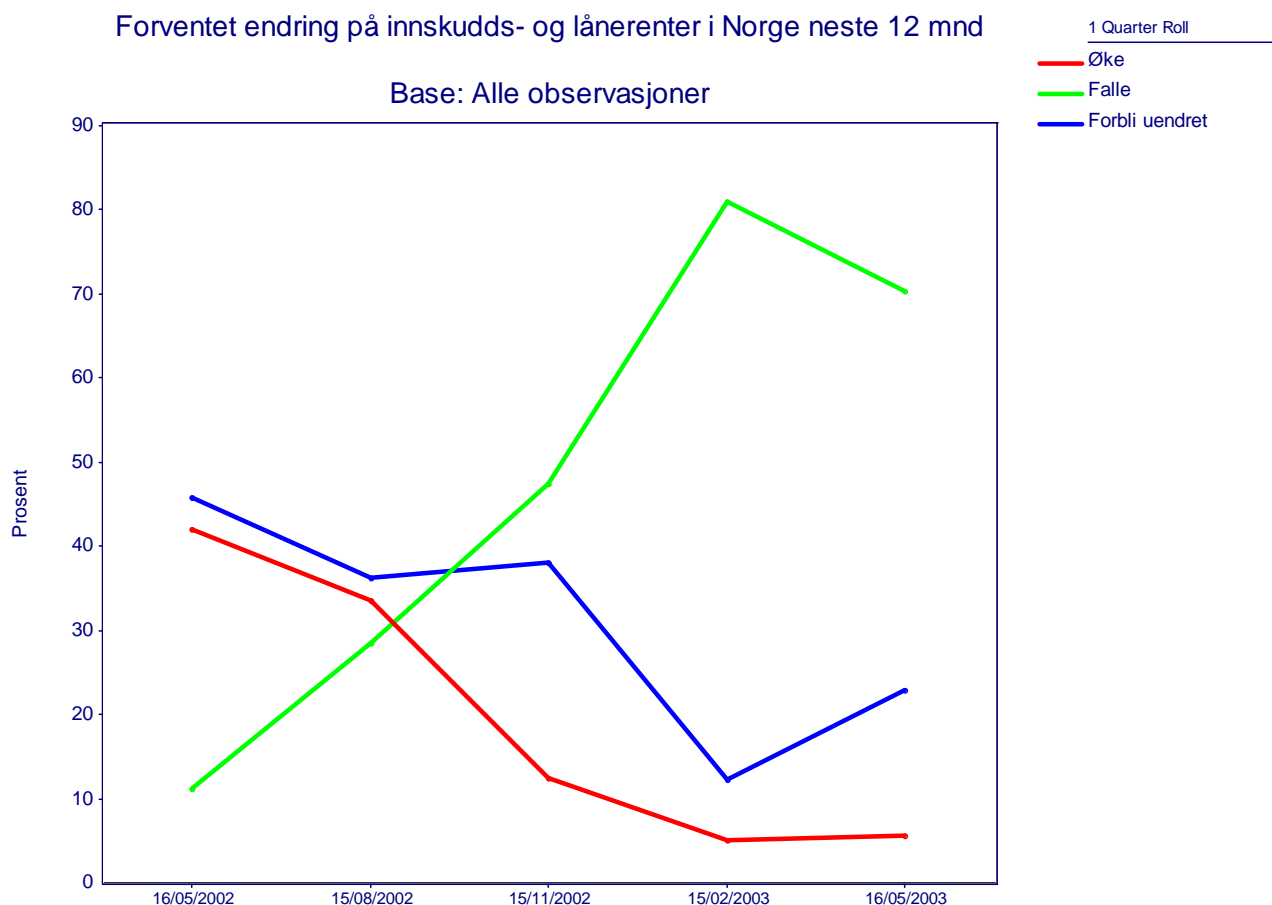
Totalt

Forventet årslønnsvekst i egen bedrift 2004			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,0	3,1
	Utvalg	285	279

Ingen vesentlige endringer. Samlet sett tror næringslivslederne i 2. kvartal at lønnsveksten i egen bedrift blir 3,1 prosent i 2004. Opp 0,1 prosentpoeng fra 1. kvartal.

20. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter i Norge vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

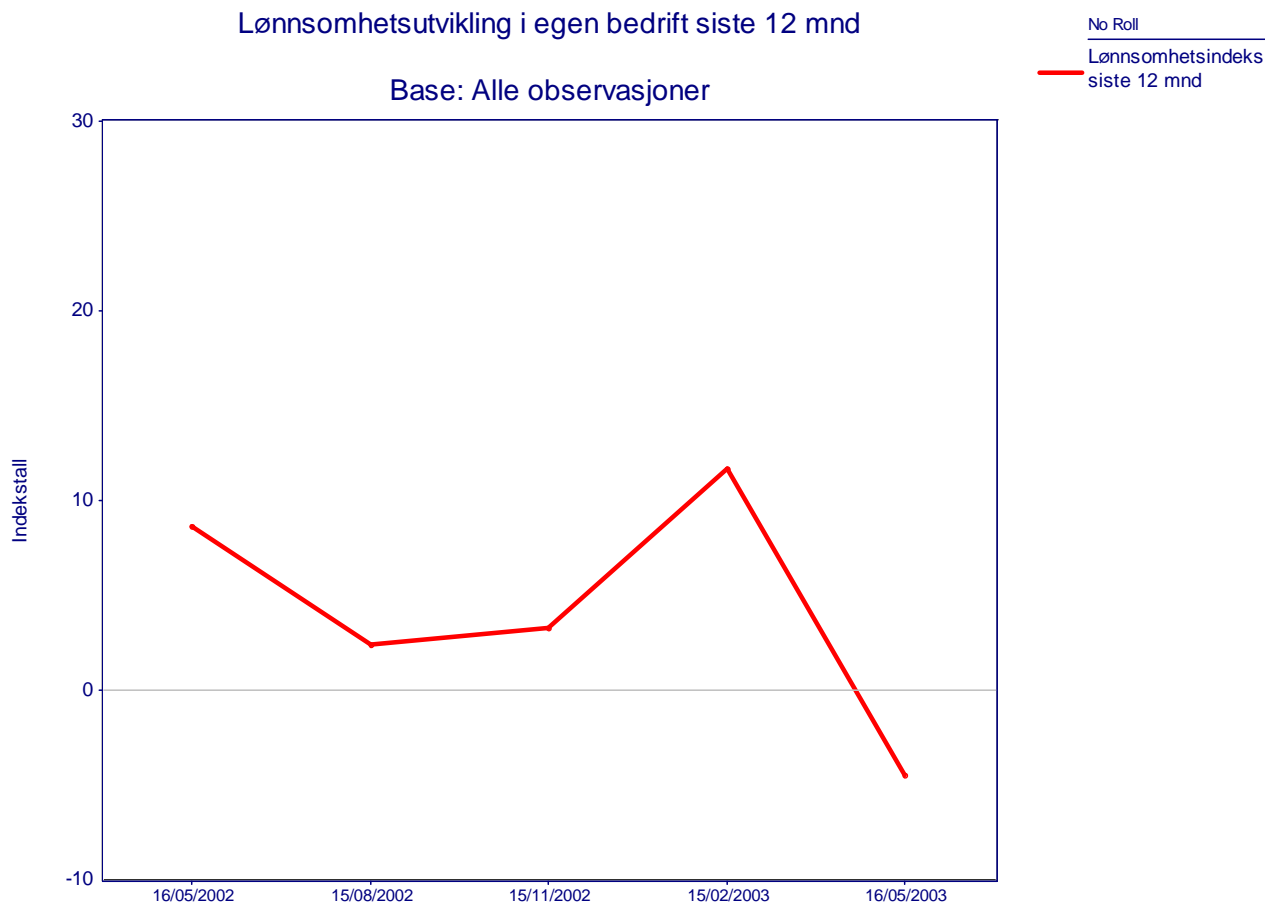

Forventet endring på innskudds- og lånerenter i Norge neste 12 mnd		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Øke	Prosentandel	5,2	5.7
Falle	Prosentandel	80,8	70.4
Forbli uendret	Prosentandel	12,3	23.0
	Utvalg	300	300

Det er en signifikant økning i andelen næringslivsledere som forventer at innskudds- og lånerentene i Norge vil forbli uendret de neste 12 måneder. I 2. kvartal tror 23,0 prosent på at rentene vil forbli uendret de neste 12 måneder. Det er en økning på 10,7 prosentpoeng fra 1. kvartal. Samtidig registrerer vi også en signifikant reduksjon i andelen som tror at rentene vil falle, ned 10,4 prosentpoeng, fra 80,8 prosent i 1. kvartal til 70,4 prosent i 2. kvartal.

Næringslivslederne har blitt bedt om å rangere rentens betydning for investeringsbeslutninger. På en skala fra 1 til 10, der 1 betyr svært lite og 10 betyr svært mye, rangerer lederne rentens betydning ned mot 4 (4,4).

21. Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 mnd?

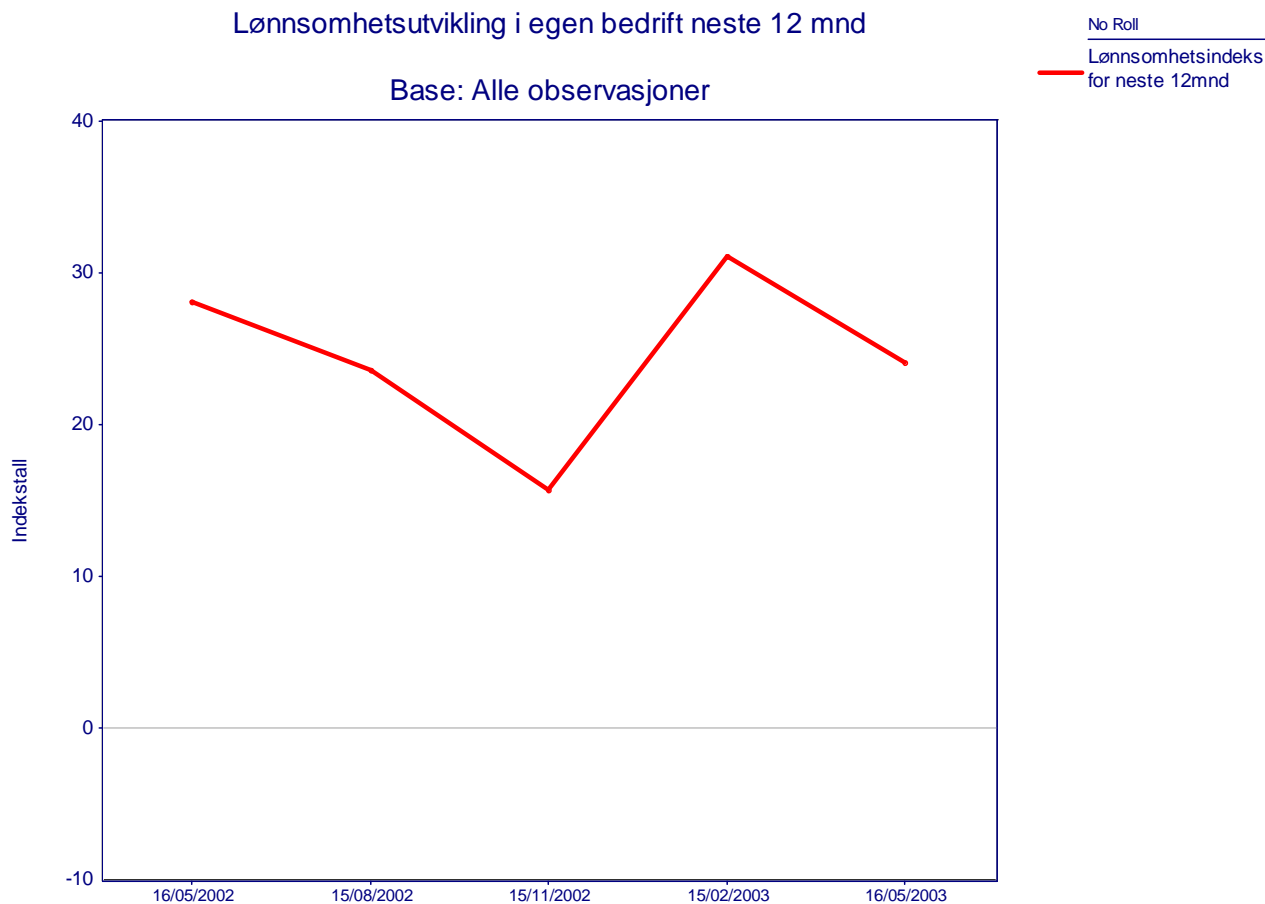

Indeksen angir differensen mellom andelen med svaret "bedret lønnsomhet" og andelen "svekket lønnsomhet"

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 mnd			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt		11,8	-4,4
	Utvalg	300	300

Lønnsomhetsindeksen for siste 12 måneder i 2. kvartal indikerer et klart fall i næringslivsledernes syn på den økonomiske situasjonen. Oppfatningen har gått fra å være moderat optimistisk til å bli noe pessimistisk, ned hele 16,2 indekspoeng, fra 11,8 poeng i 1. kvartal til -4,4 poeng i 2. kvartal.

22. Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 mnd.?

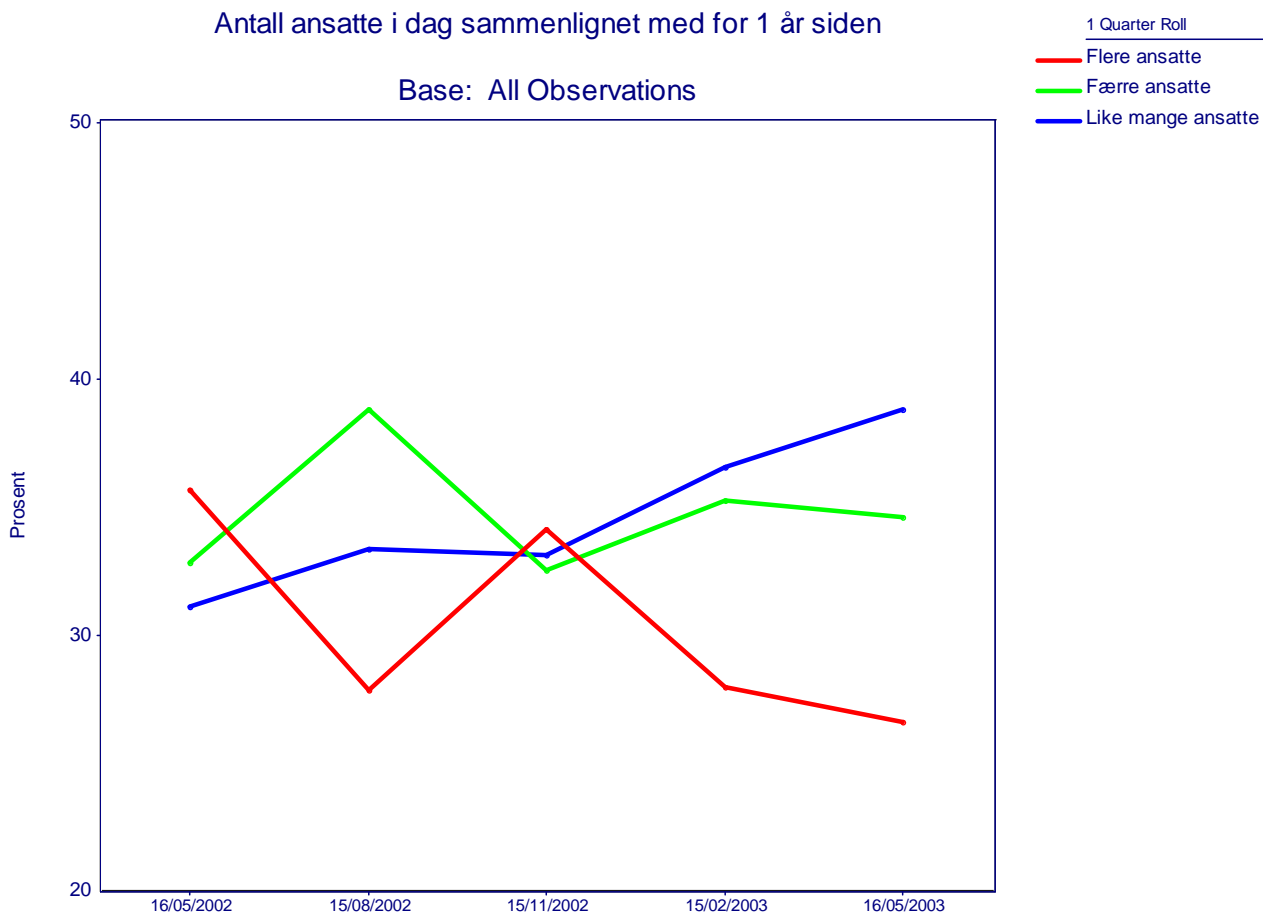

Indeksen angir differensen mellom andelen med svaret "bedret lønnsomhet" og andelen "svekket lønnsomhet"

Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 mnd			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt		31,2	24,2
	Utvalg	300	300

Lønnsomhetsindeksen for neste 12 måneder indikerer at færre bedrifter venter en økning i lønnsomheten i 2. kvartal enn i 1. kvartal. Vi registrerer et fall på 7 indekspoeng i næringslivsledernes positive forventninger til lønnsomheten neste år, fra 31,2 prosent i 1. kvartal ned til 24,2 prosent i 2. kvartal.

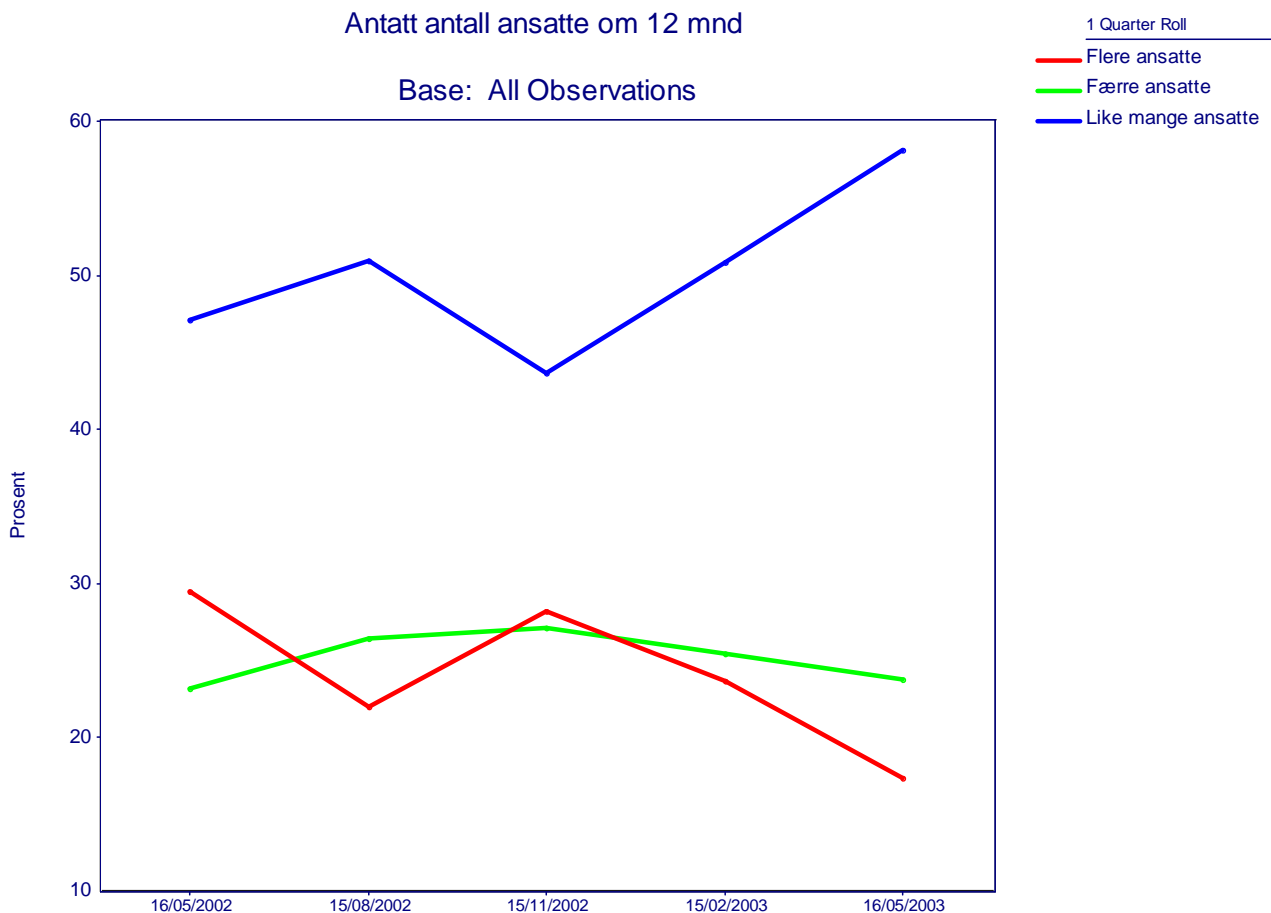
23. Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?

Antall ansatte i dag sammenlignet med for 1 år siden			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Flere ansatte	Prosentandel	27,9	26,6
Færre ansatte	Prosentandel	35,2	34,6
Like mange ansatte	Prosentandel	36,5	38,8
	Utvalg	300	300

Ingen vesentlige endringer. I likhet med 1. kvartal er det flest av næringslivslederne (38,8 prosent) som oppgir i 2. kvartal at bedriften har like mange ansatte i dag enn for 12 måneder.

24. Tror du bedriften om 12 mnd. vil ha flere ansatte enn i dag, færre ansatte eller like mange?

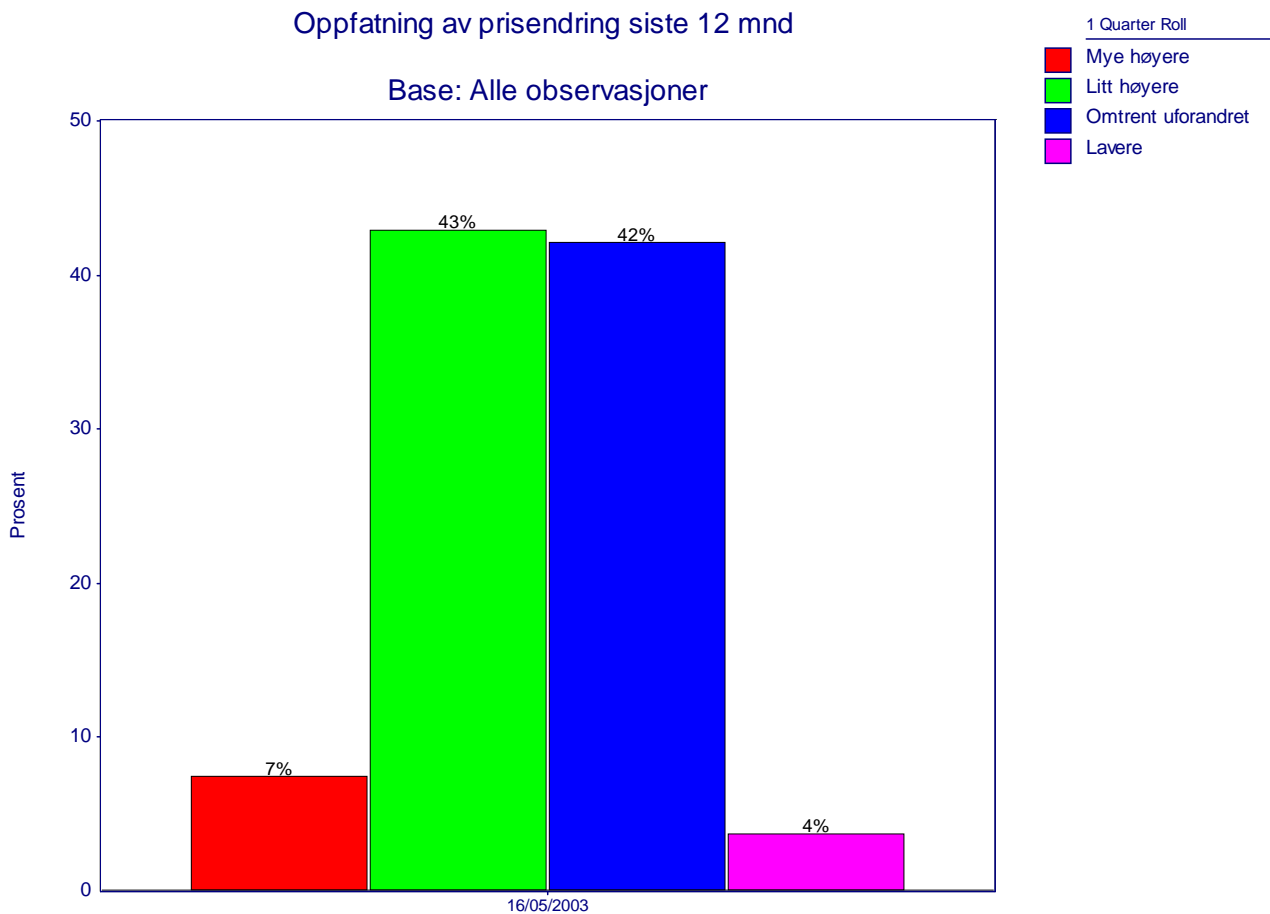

Antatt antall ansatte om 12 mnd			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Flere ansatte	Prosentandel	23,7	17,3
Færre ansatte	Prosentandel	25,4	23,8
Like mange ansatte	Prosentandel	50,9	58,2
	Utvalg	300	300

Et økende antall næringslivslederne planlegger å ha omtrent like mange ansatte i bedriften om 12 måneder som de har i dag. Andelen i 2. kvartal er på 58,2 prosent, opp 7,3 prosentpoeng fra 50,9 prosent i 1. kvartal. Samtidig fortsetter andelen som antar at bedriften vil ha flere ansatte om 12 måneder å synke. Denne gang med 6,4 prosentpoeng, fra 23,7 prosent i 1. kvartal til 17,3 prosent i 2. kvartal.

Husholdningene:

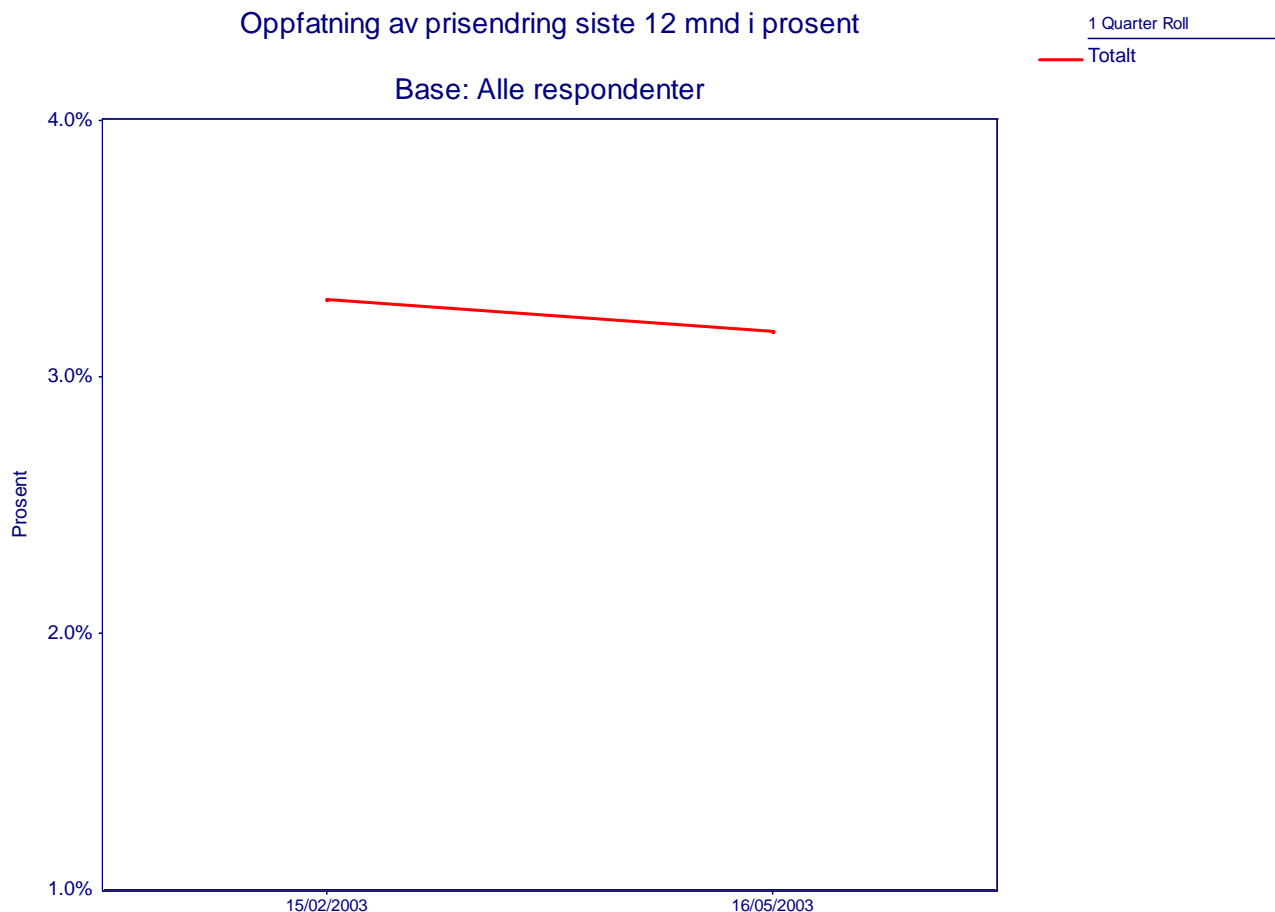
25a. Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, litt høyere, omtrent uforandret eller lavere?

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd		
		2.kvartal 2003
Mye høyere	Prosentandel	7.4
Litt høyere	Prosentandel	42.9
Omtrent uforandret	Prosentandel	42.1
Lavere	Prosentandel	3.6
	Utvalg	1019

En marginalt flertall på 42,9 prosent av husholdningene synes i 2. kvartal at prisene på varer og tjenester er litt høyere i dag enn hva de var for 12 måneder siden. Omtrent like mange, 42,1 prosent synes at prisene i dag er omtrent uforandret sammenliknet med prisene for et år siden.

25b. Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?

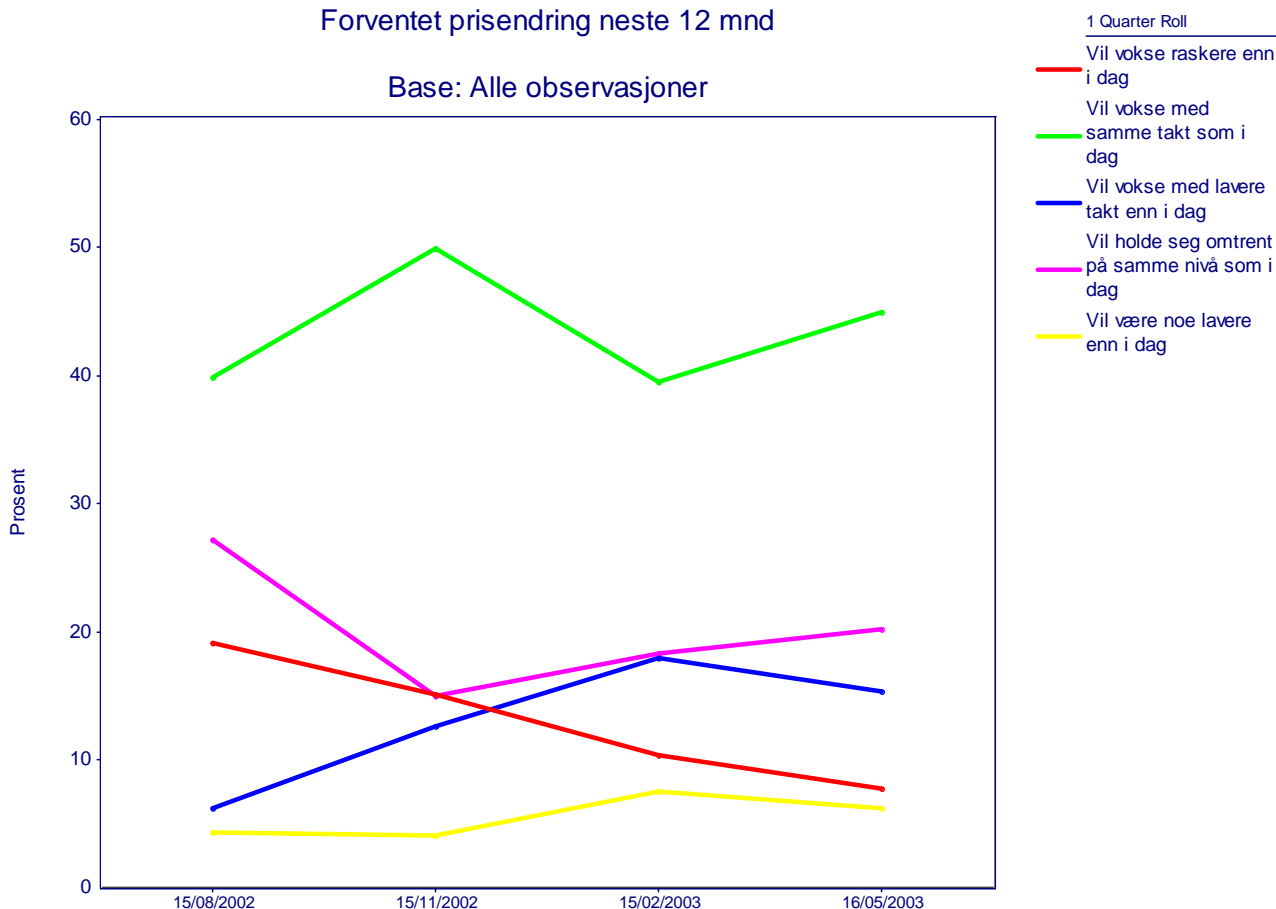

Oppfatning av prisendring siste 12 mnd i prosent			
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,2
	Utvalg	660	702

Ingen vesentlige endring. Den gjennomsnittlige verdien for oppfattet prisendring i prosent siste 12 måneder blant husholdningene er 3,2 prosent. Ned med marginale 0,1 prosentpoeng.

26a. Tror du i løpet av de neste 12 månedene at prisene vil vokse raskere enn i dag, vokse med samme takt som i dag, vokse, men saktere enn i dag, være uendret eller være noe lavere enn i dag?

Forventet prisendring neste 12 mnd

Forventet prisendring neste 12 mnd		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Vil vokse raskere enn i dag	Prosentandel	10,4	7,7
Vil vokse med samme takt som i dag	Prosentandel	39,5	44,9
Vil vokse med lavere takt enn i dag	Prosentandel	18,0	15,3
Vil holde seg omtrent på samme nivå	Prosentandel	18,3	20,2
Vil være noe lavere enn i dag	Prosentandel	7,5	6,2
	Utvalg	1012	1019

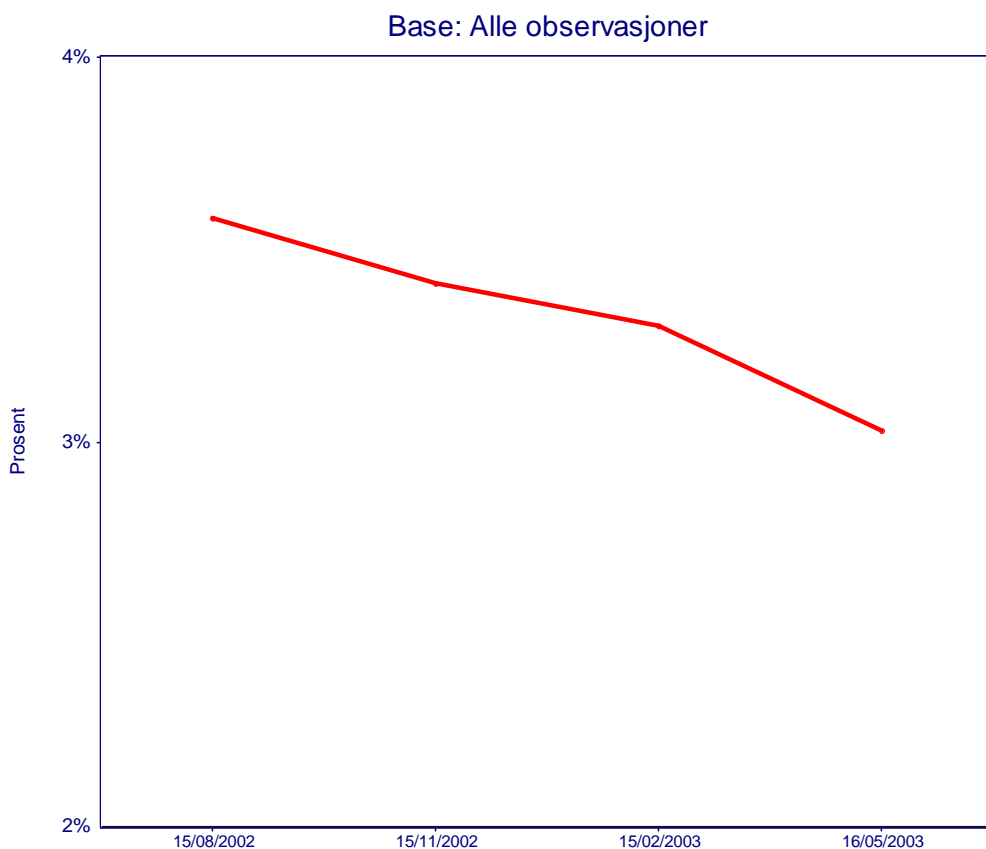
Et klart flertall på 44,9 prosent av husholdningene forventer i 2. kvartal at prisene på varer og tjenester i Norge skal vokse med samme takt de neste 12 månedene som i dag. Sammenlignet med 1. kvartal representerer dette en signifikant økning på 5,4 prosentpoeng. Vi ser også en signifikant nedgang på 2,7 prosentpoeng i andelen som forventer at prisene vil vokse raskere enn i dag, ned fra 10,4 prosent i 1. kvartal til 7,7 prosent i 2. kvartal.

26b. Sammenliknet med dagens prisnivå, hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?

Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent

1 Quarter Roll

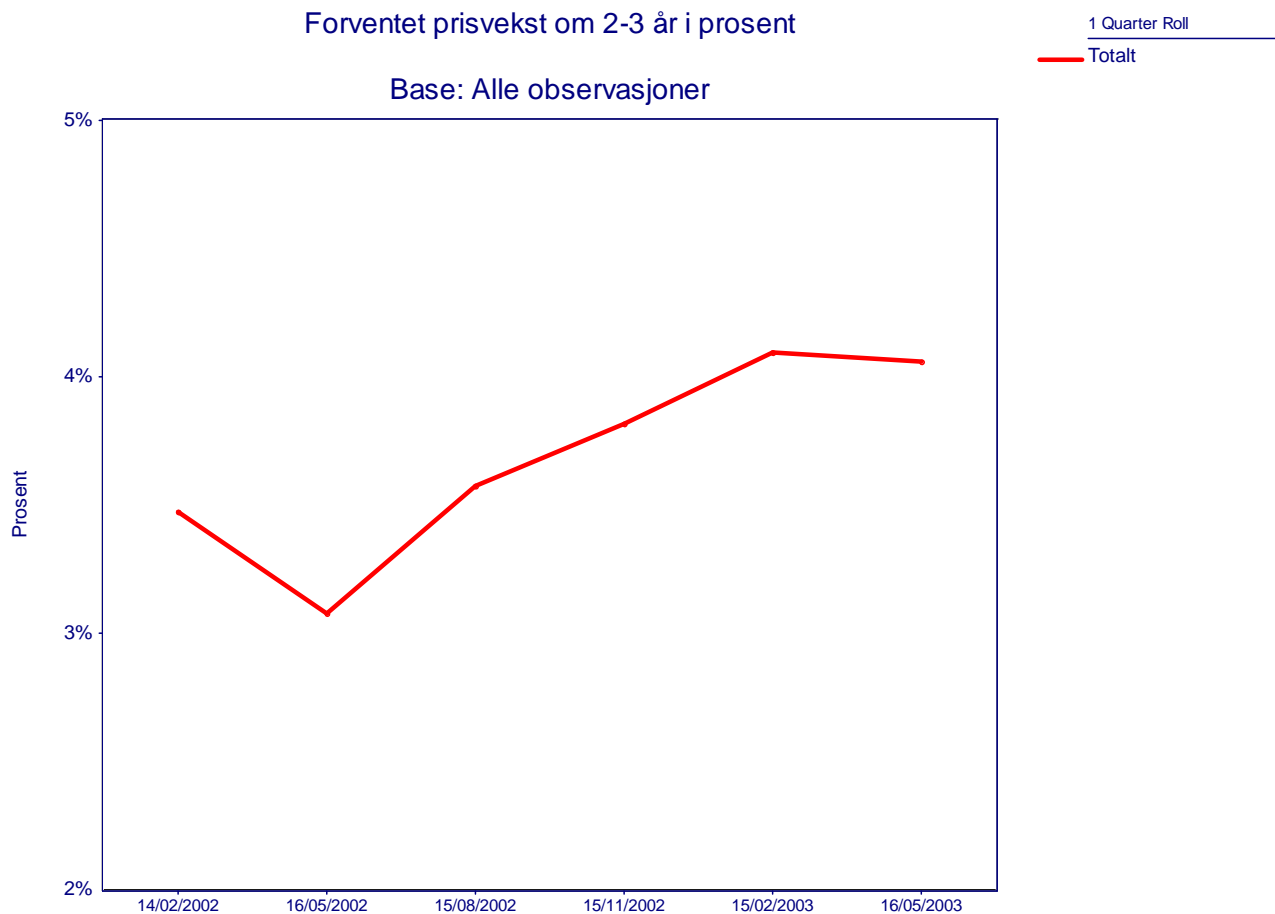
— Totalt

Forventet prisendring neste 12 mnd i prosent		1 Quarter Roll	
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,3	3,0
	Utvalg	725	729

Den gjennomsnittelige verdien for forventet prisendring i prosent neste 12 måneder blant husholdningene faller signifikant med 0,3 prosentpoeng, fra 3,3 prosent i 1. kvartal til 3,0 prosent i 2. kvartal.

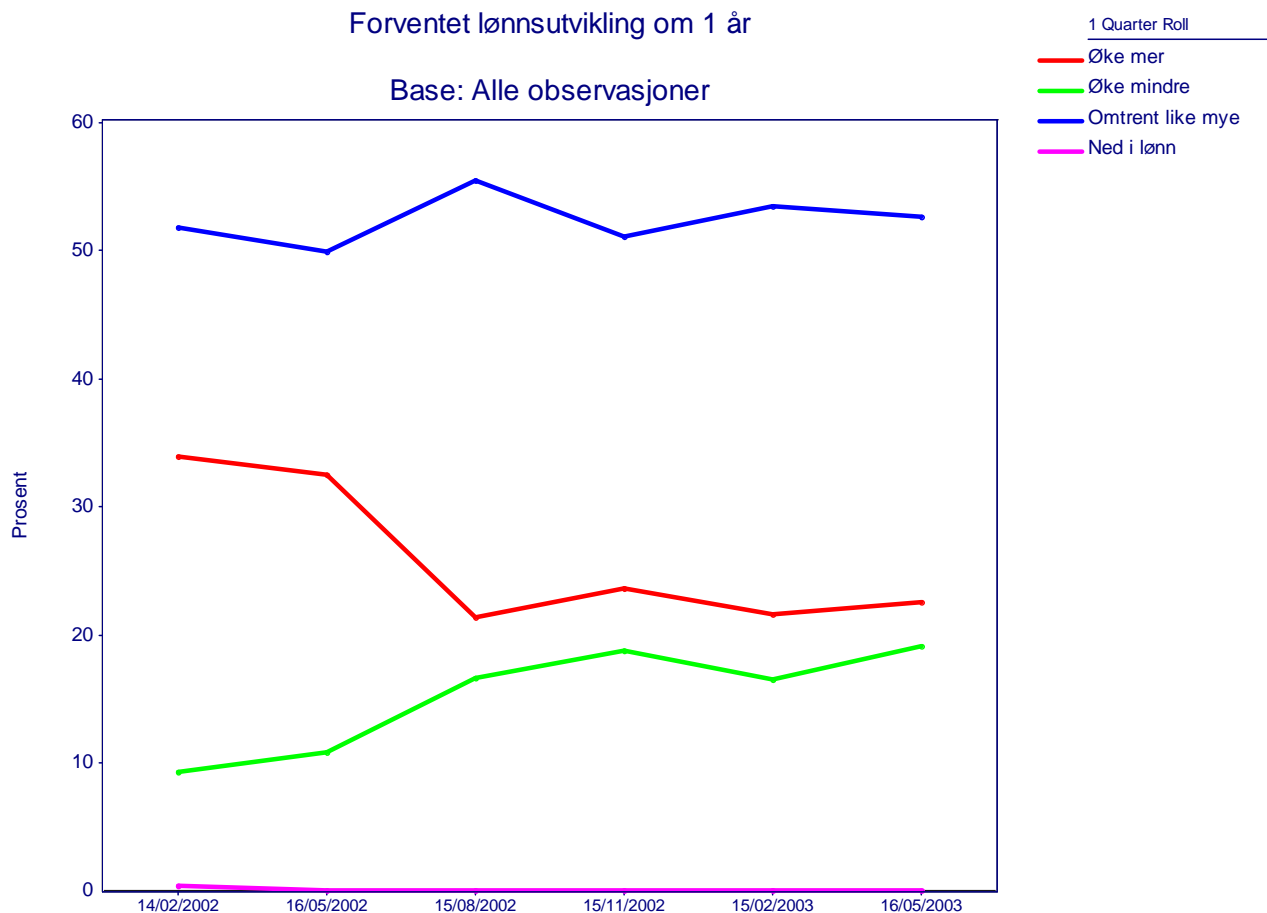
27. Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?

Forventet prisvekst om 2-3 år i prosent		1. kvartal 2003	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	4,1	4,1
	Utvalg	606	633

Ingen vesentlig endring. Gjennomsnittlig forventet årlig prisvekst om 2-3 år er i 2. kvartal som i 1. kvartal på 4,1 prosent.

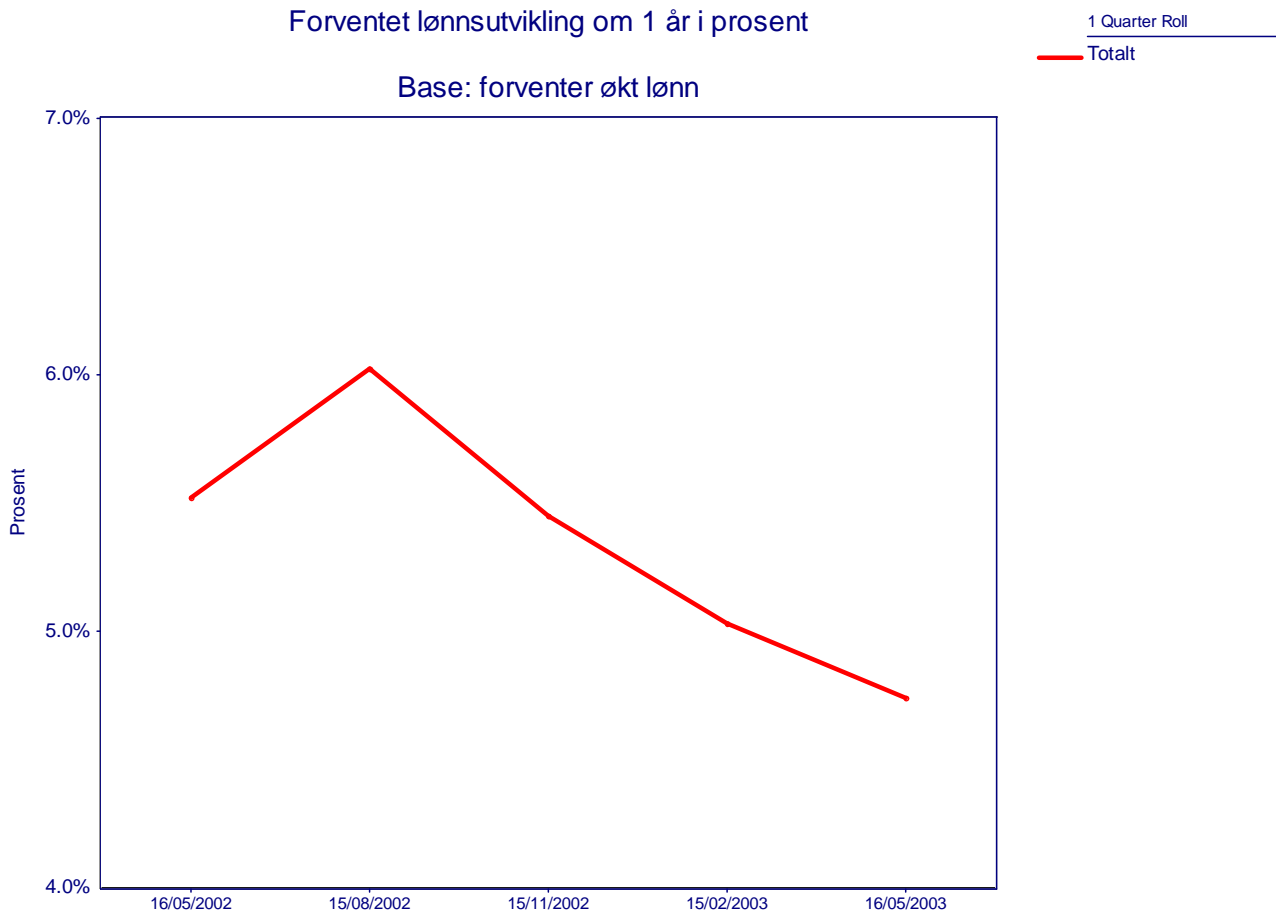
28a. Tror du at lønnen eller pensjonen din om ett år vil ha økt mer, mindre eller omtrent like mye som den har gjort de siste 12 månedene?

Forventet lønnsutvikling om 1 år		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Øke mer	Prosentandel	21,6	22,6
Øke mindre	Prosentandel	16,5	19,1
Omtrent like mye	Prosentandel	53,4	52,6
Ned i lønn	Prosentandel	0,0	0,0
	Utvalg	1012	1019

Ingen vesentlig endringer. Det er fortsatt et klart flertall av husholdningene (52,6 prosent) som forventer at lønnen deres vil øke omtrent like mye de neste 12 månedene som den har gjort de siste 12 månedene. Andelen som forventer at lønnen deres skal øke mindre har samtidig økt forsiktig med 2,6 prosentpoeng, fra 16,5 prosent i 1. kvartal til 19,1 prosent i 2. kvartal. Ingen forventer at de skal gå ned i lønn.

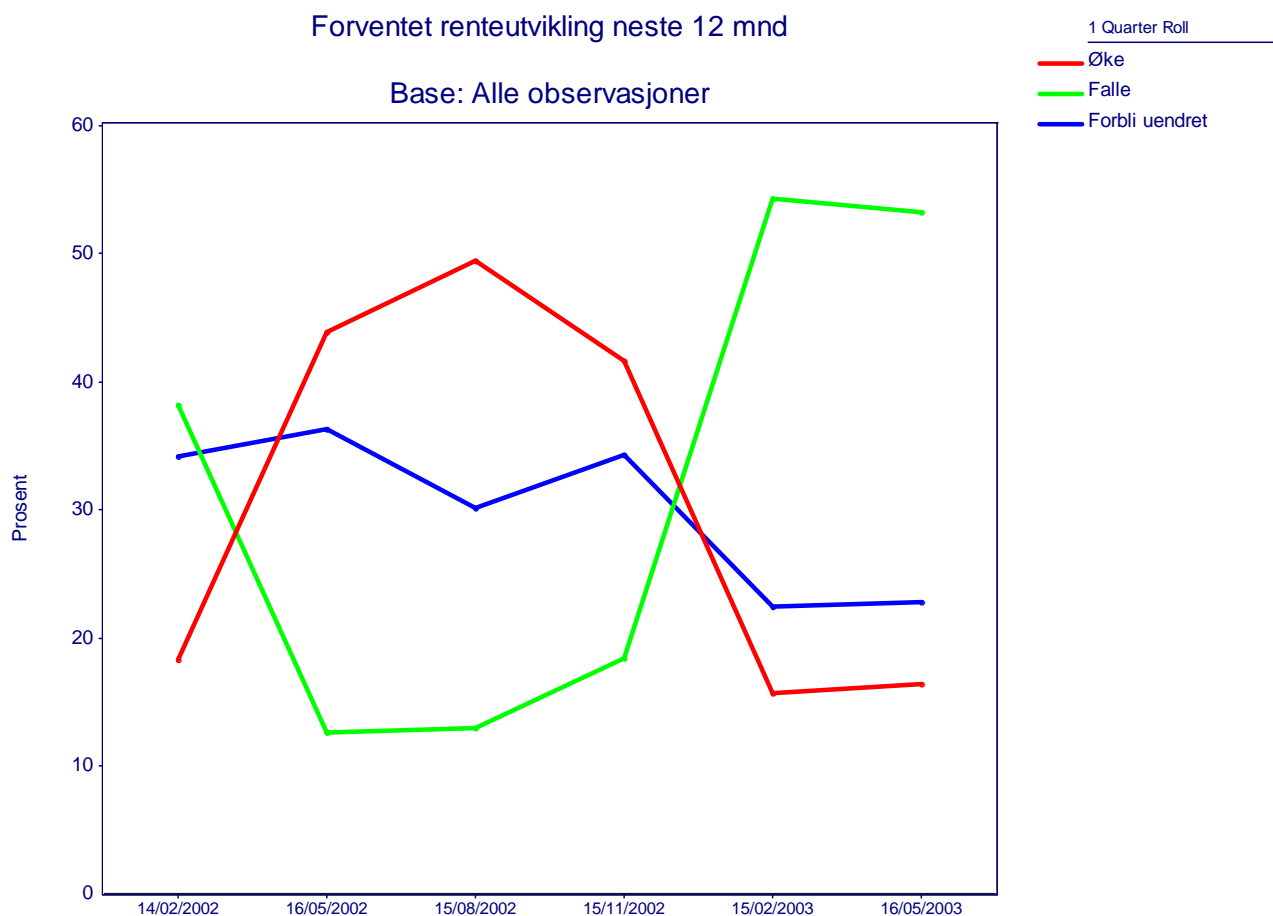
28b. Omtrent hvor mye tilsvarer den forventede økningen i prosent?

Forventet lønnsutvikling om 1 år i prosent		1. kvartal 2003	
		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	5,0	4,7
	Utvalg	643	673

Den gjennomsnittelige forventede lønnsøkning neste 12 måneder blant husholdningene fortsetter å falle noe, og har fra 1. kvartal til 2. kvartal falt med 0,3 prosentpoeng, fra 5,0 prosent til 4,7 prosent.

29. Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, falle eller forbli uendret de neste 12 månedene?

Forventet renteutvikling neste 12 mnd		1.kvartal 2003	2.kvartal 2003
Øke	Prosentandel	15,7	16,4
Falle	Prosentandel	54,3	53,2
Forbli uendret	Prosentandel	22,4	22,7
	Utvalg	1012	1019

Ingen vesentlige endringer. Det er i 2. kvartal som i 1. kvartal fortsatt en klar forventning blant husholdningene om at nivået på innskudds- og lånerenter de neste 12 måneder vil falle. 53,2 prosent av husholdningene tror i 2. kvartal at nivået på innskudds- og lånerentene vil være lavere om 12 måneder.